

بر سر اوزنگ آباد آبدہ در سواد غریبے شہر معکری ساخت دوزر سے وافر از شہریان در خواست مومنین الملک ناظم اوزنگ آباد وجود
 قلت سپاہ و ستان حرب در کمال خرم و ہوشیار سے با استحکام بروج و بارہ حصار شہر برداختہ ہر طرف و ہر طرف حصار بہت خان
 بہادر کو تو ال شہر را در احیاء نے مہر مراد خان مذکور و دیگر متصدیان و اعیان شہر تقسیم نمودہ بانتظار ملک آصف جاہ ثانی نے ہا ہمیشہ
 بہ لطافت اخیل گذرانیدن آغاز نہاد رکھنا تہ را و این معنی را در یافتہ تسخیر حصار در خاطر تقسیم داد و بیستم شعبان اول صبح سال ہفتاد
 و ہفتم از ماہ دوازدهم ہمسایہ نشین بر آبا و سے خارج شہر پناہ رنجتہ دست تاراج دراز کرد و رکھنا تہ را و با فوج خاصہ خود شہر سے
 شہر استناد پیش قدمان رفق سے اور نہ بانہا پاسے دیوار قلعہ استوار ساختہ و فیلان کوہ پیکر متصل دیوار آورد و چند کس دیوار
 بر آمدند و تختہ پاسے در بار دیوار گذار گشتہ الت عروج بر بروج نمودند و خواستند کہ تختہ دروازہ دیوار کلان باغ ارک شکستہ
 اندرون در آید ہمت خان و میرزا محمد باقر خان و عموم تاشانکیان جنگ جو و سکنہ با آب و بضر تیر و تفنگ و کفش و سنگ بھرتہ
 تلاش ہا نمودند کہ خام لھمان بسیار در پاسے دیوار راہ آخرت سرا گرفتند و در اطراف ہم مردم بسیار از لشکر یان رکھنا تہ را و
 جریح و قتل گشتند در ہمیں گرمے مرکہ تیر سے و گولے تفنگی بغلیان رکھنا تہ را و رسید و ہمیں شیر فاروق وارد گیر کردید رکھنا تہ را و
 دست حیرت بدندان نہامت خانیدہ از پورش برگشت و خبر قربت مول موکب آصف جاہ سے شنیدہ رخت ادبار بطور بکلانہ
 کشید و بیست و ششم ماہ مذکور آصف جاہ وارد اوزنگ آباد شد مرہتہ جون ارادہ داشت کہ در ملک بر آرد آمدہ غبار تاراج و قتل
 بر انگیزد آصف جاہ غرہ ماہ رمضان بمنازل طولانی قریب بالا پور رسیدہ سدر راہ گشت و مرہتہ از اسجا برگشتہ از نزدیکے
 و زنگ آباد گذشتہ جانب حیدرآباد و شافت آصف جاہ ہم عطف عنان نمودہ تا در پاسے گنگ و گھن سبیل تعاقب ہجو
 راجی صلاح چنین دید اہا برین قرار یافت کہ تخریب دیار مرہتہ بر تعاقب اور اجتر است آصف جاہ تعاقب را گذارشتہ توجہ
 یونہ کرید و بعد بر آمدن ارقتل اوزنگ سرداران را مع سپاہ بہر نواح مقرر و معین نمود کہ تبارج موطن و مساکن مرہتہ پر دازند و
 خود بہ کروہتہ پونہ رسیدہ و معکری ساخت سکان پونہ قبل ازین گرختہ بقلع و اکنہ صعب المسالک رفتہ بود نایب کریان صنیعاً
 یکعلم عمارات پونہ را سوختہ با خاک برابر کرد و در نہایت تخریب طراف پونہ و ممالک محروسہ مرہتہ دقیقہ فرزند گزاشتند تا زم قدرت
 ایزد سے را و بعد بالاسب و ہاؤ و زو گھن تالابور کسے را مجال بنود کہ پر گاہ اینہا را دست فراحت تو اندر سایند و در ہمیں چند روز
 احوال و ہنہ سکان پونہ کہ دار الملک آنها بود و ہنہا سے غارت گران در آمدہ عمارتیکہ بصر لگوک تیار شدہ بود جل تو دالتش
 نہایت غارت گشت سیر اولاد محمد زکا برادر زادہ میر غلام علی آزاد تخلص بلکہ اسے رانا ریسے درین خصوص بخاطر گذشتہ ثبت افتاد
 رہا سے آصف جاہ دوم سلیمان اعلام و آباد سے قوم برہمن سوخت تمام و تاراج شہر شدہ طبع زکا و آتش زو پونہ را سپاہ
 اسلام و رکھنا تہ را و بعد رآباد رفتہ غرہ سے قعدہ سال مذکور کو شش زیادہ از عدد در تخریر حصار را بنامود اما از حسن ہنہا شجاع الدولہ
 جاہ و در دل خان اوزنگ آباد سے ناظم حیدرآباد کہ جمعیتی مناسب نگداشتہ بند و بست قلعہ دار سے باہین شالیہ نمودہ بود و ہر شہر
 قدم جرات فشرودہ بضر توپ و تفنگ صدات حملات مرہتہ را و نمودہ نگداشتند کہ پاسے غزیت پیشتر تو اندید گذشتہ و بسیار
 از جماعہ مذکورہ را طعمہ کام خون آشام تو پاسے از دروم ساخت و بضر تفنگہا سے اضی علی نیز اکثر اجل گرفتگان را مقطع الام
 گردانید رکھنا تہ را و از ناہم نائب و ناسر برگشت بعد ازین ساتھ احوال سوانح دکن و آصف جاہ ثانی نے بتفصیل معلوم این خان
 شدہ تا گناشتہ آید اگر نجوسے مسوع و محقق شود و انشا اللہ تعالیٰ مرقوم خواہشد اینقدر با جمال متحقق است کہ الی اللان کہ
 شروع سال نو و پنجم از ماہ دوازدهم است آصف جاہ ثانی نے نظام علی خان بفرمان روانی اکثر ممالک محروسہ پروردہ دکن

فکر مدد شاہ ابدالی نوبت ہفت ہفتہ و تمام سال

مشغول و موافق سمول فرہ ہستے کند و شاید در حدودی کہ اکنون جماعہ انگلیشہ را یا حیدر نایک و مرہبہ در قنوجہ ارکات و نواح پونہ و احمد آباد گجرات ذاتجا عش رو بکار است او ہم معین و نصیر حیدر نایک و مرہبہ ہا است و اکثر قلعائے اعلم * * *

ذکر و رود احمد شاہ ابدالی نوبت ہفتم بلک ہندوستان و قتل نمودن جماعہ بسیار از سکھان و پست آوردن بس جاٹ قلعہ اکبر آباد و تصرف نمودن خرابی و دفاعی کہ از سلاطین بارہ در ان قلعہ اند تہا ذخیرہ بود

سورج جات بعد معاودت شاہ ابدالی بکابل و قندہار اٹھنا سے بوجہ نجیب الدولہ نہ کردہ و سلطنت شاہ عالم بن عالمگیر ثانی را کہ بسفارش شاہ ابدالی پادشاہ شدہ در نواح عظیم آباد بود و پیش میرزا جوان بخت را نجیب الدولہ بولی عہد سے برگزیدہ باخو در شاہ جهان آباد داشت سست انکامشتہ با قلعہ دارا کبر آباد را سازش باز کرد و بطلعی زرقدر ماہ ذلیقعدہ سال ہفتاد و چہارم از ماہ دوازدهم ہجر سے باجو و مشاہدہ چنان فتح عظیم کہ شاہ ابدالی در ہمان سال نمودہ مرہبہ ہا را باجو و چنان نوبت پست و نابود کرد و ایند اندیشہ نمودہ قلعہ مذکورہ را گرفت و جمیع اسباب پادشاہی را کہ در ان قلعہ بود تصرف کردید و قوم سکھ کہ احوال آن جماعہ در بیان سوانح عہد فرخ سیر مفصل شدہ و از زمان معین الملک بنا بر بے خبر سے او و قند سے علمہ اش کل رعایا کے لاہور پہاڑن مسلک اختیار نمودہ از دحام عظیمہ دبان فرقتہ بہر سیدہ سالک سالک خود سر سے اندر عہدہ را خالی و شاہ ابدالی را و دیدہ علم بے وقور و برافراشتہ نائب احمد شاہ ابدالی را کہ در لاہور بود کشتند و جنانا سے را از قوم خود پادشاہی برداشتہ سکھ تمام او زدند و اطراف صوبہ لاہور را متصرف گشتہ جمیع خلق خدا لایسا مسلمانان را از ہتھارسانیدند احمد شاہ ابدالی باستماع این خبر باز عازم لاہور گردید و این نہضت او بطرف تہد مرتبہ ہفتم است کہ در سال ہفتاد و پنجم از ماہ دوازدهم اتفاق افتاد چون بلکہ لاہور محل نزول اتواج و خسا کرشش گردید فرقہ سکھان باستماع خبر آمد آمد او گر نیچہ در ضلعہ روہت سے کہ طرف دشوار گنڈہ دار و اجتماع و از دحام نمودند محال مذکور در نواح سہ بند و عمل آلاجاٹ مرزا بان آنجا ست قریب دو لک سوار و پیادہ چون در آنجا فراتیم آمد احمد شاہ ابدالی اصفا سے این خبر نمودہ ایلیا فرمود و لیکر وہ راہ در عرض دور و زسطے کردہ یا زدهم جب سنہ یلیزار و یک صد و ہفتاد و پنچ ہجر سے بس وقت جماعہ مذکورہ بسیدہ بغتہ براناریخت و دو دازنہا دشان بر آوردہ قریب بیست ہزار کس را طعمہ غم شیر خون آشام ساخت و متاعیکہ کیت آرا غیر علام الغیوب احد سے لئی داند بغنیت برد بعد از ان اطراف و جانشین ناختم قبل و تاراج آن نواح برداخت چون از ای مہر مہلن خاطر گشت ہفتم شعبان سال مذکور قرین فتح و فیروز سے داخل لاہور گردیدہ و محل اقامت لیکند و با تنظیم اصلاح آنجا کوشیدہ نور الدین خان ابدالی را کہ از بنی اعمام شاہ و سے خان وزیر او بود بر سر سکھ جیون صوبہ دار کشمیر متین نمودہ

عمل احوال سکھ جیون کشمیری تمرد او پادشاہ ابدالی و ظفر یافتن نور الدین خان بران ہندوئی نیم مسلمان

سکھ جیون از قوم کشمیری متوطن کابل در لقبہ استبداد شرف نوزاد شاہ و لیخان وزیر احمد شاہ ابدالی بود یکبار اورا احمد شاہ بر طلب زبیر محل آنخوا کابل نزد معین الملک بسفارش فرستاد و در سال شصت ہفتم از ماہ دوازدهم عبد القدر خان ایٹک غاس سے را کہ کابل قبح کشمیر روانہ نمود سکھ جیون بھو کور این ہجر راہ کرد و او صوبہ مذکورہ را از دست صوبہ دار کہ از طرف عالمگیر ثانی بود انتزاع نمودہ خواہ کنجک سا فوجی از افغانہ نائب گذشت سکھ جیون را بدیدہ آنجا مقرر نمودہ خود برگشت بعد جیدی سکھ جیون سردار افغانہ را کشت و خواہ کنجک را ادا ہتھ کردہ و از ان ہتھ اخراج نمودہ و از ان ہتھ

ذکر جمال اہل سکھہ جیون کشمیر سے

صوبہ دار سے آنجا مہر علی گیر شہانے بنام خود طلبید و خطبہ و سکھ بنام عالمگیر کرد و تمام صوبہ راج خاندانہ و جاگیر ضبط نمودہ مالک و متصرف گشت زبیر ازہ سے و نیکو فوسے بود و عقائد قریب الاسلام مزار بنگان کشمیر و باغیچے آنجا را مرست نمود و ہر روز راجہ فرخ از دیوان خود صد کس از مسلمانان را رو بیو و خود الوان اطمینان سے خورائید و ہر ماہ سے درود از وہم و یاز وہم طعام نختہ بر مردم تقسیم سے فرمود و با وارد اگر درویش اگر غیر آن سے بود دروز حال ہر کس رعایت سے میکرد و در ہر ہفتہ یکروز مشاعرہ قرار دادہ شعرا سے کشمیر را اختیار سے منور و در آخر طلبس ایہام میفرمود و پنج کس از شعرا سے مستدرادہ وہ کس موزون طبعان مکی مقرر نمودہ مامور فرمودہ بود کہ تاریخ کشمیر از ابتدا آبادی تا زمان او تحریر نمایند نام ہر پنج کس مفصل سے شود محمد توفیق تخلص و نام اصلی او نیربان کشمیر سے لالہ جو است در عهد خود در کشمیر نظر بنداشت ابن مطلع از دست مطلع تیرت از سینہ من دل زدہ آید بیرون و بچھو آنکس کہ زمانہ تم کہہ آید بیرون نہ دوام محمد علی خان تہین تخلص مولف تذکرہ میا الشعرا اشار الیہ سپہ جام الدین خان ایرانی است ساکن کشمیر و در زمرہ منصبداران پادشاہ سے انتظام دہشت سووم میرزا قلندر برادر خود متین تخلص او کا سے قلندر کا سے قنبر بود گو تید صاحب لکھ بہت بود چھام محمد علی ملقب بہ پنبہ نام یک کس دیگر را درین وقت متذکرہ نمودہ ام القصۃ احمد شاہ ابدالی انور الدین خان مذکور را با فوج سے از خیل ابدالیان و قریباش و ایلات خراسان و جمعے را از راجہ جمہود لالت راہ و امانت خواستہ بتسخیر کشمیر تعیین نمود و مخفی ماند کہ راجہ جمہو سنگام و رود لشکر کشان درجا ہلے در دست صاحب المسالک رفتہ سے نشست و بفرستادن مبلغے پیشکش خود را از صدقات و آفات انہا محفوظ میداشت چون ورود کشمیر بدون رہ بگرد لالت کشمیر یا ان از مہتممات است و سکھہ جیون راہ عبور در در افواج با اتفاق کشامرہ مسدود نمود احمد شاہ را تدارک او ضرور شدہ بود نہا برین استعانت درین خصوص راجہ جمہو بر نہا بر سلطنت شاہ دے خان وزیر اورا طلب دہشت راجہ کہ اندیشہا سے بسیار از چنین کسان سے نمود را سے بآمدن نمودہ دلی خان درالمیتان او بالنتہ را از حد بدر بردہ سپر خود را پیش او فرستاد کہ تا معاودت راجہ مذکور بطور ضمان نزد مردمان او باشد چون بایچ رت طہینان خاطرش میگردید حاضر گشتہ جمعی را برہ نائی افواج ابدالی بطور برقعہ تعیین نمود تا بر رویا چھند کلبہ من کوہستان کشمیر می گذرند و نہایت سخت بود و عبور سے دشتر از ان راہ متعذراست از درختهای طولانی پلی سے انورالدین خان راجہ فوج گذرانند بعد این امانت از ابدالی حضرت یافتہ بچھام خود نشانت و انورالدین خان از راہ مذکور دریا را عبور نمودہ بحدود کشمیر درآمد سکھہ جیون بر مضائق گذرهای صاحب المسالک مردم را بدافعہ و مزاحمہ نشانیدہ بود و انورالدین خان بعد از حرب و کرب بسیار غالب و کشامرہ را از شعاب جمال برداشت و اکثر سے را آوارہ صحرا سے عدم ساخت خود متعاقب کر سخنگان تاختہ بشہر کشمیر رسید سکھہ جیون با جمعے کہ ہمراہ بود صف آرا گردید بقدر طاقت دست و پا زدہ مغلوب گشت ہمراہیان گنجینہ و او با بعضے از خواص و صبیح اہل و خیال ایسیر آمد احمد شاہ ابدالی بعد استماع خبر فتح انورالدین خان را بنیابت کشمیر مامور نمود و در نہ ہفتاد و ہفتہم ارگاہ دوازدهم غزم معاودت بقندہار تقسیم داد و از لاہور طبل رحیل کوختہ عطف عنان بکابل نمود این آخر آمدن احمد شاہ ابدالی بند وستان است بسبب عدم بند و بست خراسان کہ خاطر خواہش میں گشت فرصت بند و بست لاہور و استیعاب جماعہ سکھان نیافت و صوبہ لاہور و ملتان و ٹھٹھہ از دست گماشتگان او بدر رفتہ سکھان را تسلط و اقتدار در ان دیار علی ما سے علیہ سر آمد گاہ کو سے او و پیشش افواج بجز ملتان نرسدادہ تاخت و تاراجے لعل سے آورد اما در لاہور و ملتان عمل ابدالی و انتظام ان ہر و صورت کمابینہ الی الان کہ سال نو و پنجم از ماہ دوازدهم است نشدہ و سکھان نہایت اقتدار و کثرت بہرسانیدہ ہر ضلعہ از اضمحیح صوبہ پاسے مذکور سیک از روسا سے جماعہ مسطورہ در کمال جاہ و غرور در دست خود دار و بار عایا نہایت حسن شدہ کہ نمودہ ملک را آبادان کردہ اند لیکن بلدہ لاہور از درجہ شہرت افتادہ روس فقہ کہ دہشت ندارد و اعیان و اشراف ان دیار

کمال عبرت و خرابی گرفتار گشتہ اکثر سے جلا سے وطن و غیرت و زبیرہ اواردہ گردیدند و بر سرے نمبھاسب و کھن در ساختہ در
خرابی ہلکے خود افتادہ ہند و بیولا کہ او اسط سال نو و پنجم پیر سے ازمانہ دو از و ہم نشت افواج میرزا بخت خان بیلا و الفکار الدولہ
امیرالامراء ان فواج تا قریب چو بلبلدہ لاہور رسیدہ و جنگا سے متدد و جنگیدہ و غلبہ خود بر جہاں مذکورہ لہور رسیدہ بعد ازین پانچ

ذکر احوال جامعہ مرہٹہ و اصل آئنا و اسباب اقتدار یافتن جامعہ مذکورہ بر سبیل اجمال

از پاستان نامہا ہویہ است کہ در سوائت زمان فرماندہان ہند بر مردم دکن غالب بودہ و افواج را فرستادہ تا لنگا و سرایپ
سخر نمودہ و زیر وزیر سے یافتند گوزاد اول محمد شاہ بابر سے بفاق امر اسے بے عقل و غیرت قوم مرہٹہ در مالک ہند
راہ یافتہ اکثر بلجا و صوبجات ہندوستان را سخر نمود و خلق خدا از دست آئنا انواع ایذا و اضرار یافتہ و بعضی از صوبجات مثل
اودہ بسبب جلوت گنگا و دافوہ بران الملک و اخلاف او و بنگالہ و عظیم آباد و بجات و پایدار ہیا سے مہابت جنگ و صوبجات
لاہور و ملتان و ٹٹہ و غیرہ بنا بر بعد بعد از ہم اکثر دولت و کنیاں در قبضہ و تصرف آئنا نرفت اگرچہ صدقات افواج آن جامعہ بجا
ماہم رسید اما چنانچہ باید جاہا سے مذکور سخر آئنا گزید چون مذکور این جامعہ بتقریبات چند درین صفحات گذشت ذکر اصل و
اتباع این جامعہ تباہ فرغ نکریمے مستخرج ان آثار ضرور افتاد و منحنے نامہ کہ مہارشت عبارت از دیوگیر و اطراف آن ہست و ساکنان
آن جا با از مرہٹہ گویند و زبان مہارشتی مخصوص این الکا است و ریاست این قوم در جامعہ بھوسلہ بودہ از چند سال بر اولاد
باجے را و قرار یافت چنانچہ ذکرش آید نسب بھوسلہ برابرہا سے او دیو پور سے ہوندد و در ایچہ او دیو پور معظم را چہلے را چہوتانہ
است الحال ہم کہ اقتدار سے مثل را شور و کچواہ و غیرہ نڈار و احترام او ہمہ امثال و اقرانش سے نامتد و از را جہ با ہر کہ نو برسند
راج سے نشیند را جہ او دیو پور برای او قشقہ سے فرستدہ و او آن قشقہ را افتخار خود دانستہ بر پیشانی سے کشید و لقب را جہ او دیو پور
را نامتد و نسب را نامتد و دارد کہ نوشیروان عادل میرسد و بعضی از مورخان آوردہ اند کہ چون سعد و قاص ایران را فتح نمود
اولاد نوشیروان آوردہ گشتہ کیے از انہا ہند افتادہ بمرتبہ راجے رسید و اولاد او خود را را نا خواندند اما انچہ تحقیقن ارباب سیر
گفتہ اند از ان معلوم سے مشود کہ این سخن اصلی نڈار و باعث شہرت انتساب آئنا بہ نوشیروان آنت کہ پرتاب چند دعوی سے
راجے و امارت کردہ قوت یافت و اولاد را دیو پور برابرہا ختہ خود بر بندستو سے شدہ خرابی سے ترا کا از قدیم را جہا سے ہند بلوک
مجم سے فرستادند باز گرفت و ترک تو سل نمود و نوشیروان عادل لشکر ہند فرستاد کہ او را بستہ بدر گاہ بر بند پرتاب چند عاجز
شدہ از خواب غمور زیدار شد و بالارک کر التجا بردہ زمین بیوسید و از کردہ استغفار کرد و ہرچہ لغباعت و اموال داشت با دختر
خود نزد کسے فرستادہ ہزار سے و سکنت اما ان طلبید و نوشیروان او را بخشیدہ امارت داد و بعد از او اولاد سخن خود را را نا خواندند
و جہر و یا جہر ایگان اطراف دکنات انہا را فرو گرفتہ جز اندک زمین از مملکت در تصرف اولاد پرتاب چند نامند لیکن دیگر ان شایرا
بہشتہ تعظیم و تکریم میکردند و از متوسلان کہہ جو سے شمرند چون پرتاب چند دختر خود را سجدت نوشیروان فرستادہ بود
اولاد سخن خود را از خویشان واقربا سے نوشیروان خواندند اما بغیر از فرستادن پرتاب چند دختر خود را اصلا متاسبت
ایشان را یا نوشیروان نیست و دخترش اگرچہ و فل پرتاب ان ہم سرا کسے کشندہ اما ہوا صلتہ چنانکہ سیر معتبرہ بران گواہ است
بعضی بخندہ و بغیر از یک فرزند کہ ہر ہزار است و اولادہ او کیے از نجات اکا بر عجم دیگر فرزند سے از صلب نوشیروان نبودہ و قصہ
کیے اند اولاد را نا کہ از بلجن ختر ہزار سے بود چون ہنوز جنین فرزند را کہ از غیر کفو بود و ن عقد لینا بطہ آئنا باشد اولاد

نہی تبارند نسبت اعتبار سے خود را در احوال و اقوام از او تبار پور برآمد و کثیر و کمن افتاد و در معرفت کرنا ملک سکونت و زریه و اول
 جنت حد کے تبار با محمد ہائے دکن خویشی بہر سائید اولاد او دو فرخ شدند سیکہ اتولید دوم بھوسلہ از قوم بھوسلہ ساہیو جے اول
 دہسک ملازمان برمان نظام شاہ انتظام درشت ثانیاً با ابراہیم عادل شاہ پیوستہ لوکر سے او پر کرید ابراہیم عادل شاہ در او نظر
 عند خود پر گنہ پونہ وغیرہ در جاگیر ساہیو سے مقرر کردہ بخشید ساہیو سے صدر انجا بر سر زمیندار این طرح توطن انذخت و چند سے
 فانیہ نوکر سے صاحبقران ثانی شاہ جهان نیز بروشن خدمت گرفتہ خود در لیاق سیکڈرائند و پشش سیاہ و جاگیر تہہ در
 چون ابراہیم عادل شاہ را عارضہ مرض الموت تا دو سال امتداد کشید اختلالات بسیار و مملکت او پیدا آمد و اکثر سپاہ کوکن
 برخاستہ بیجا پور آمد و آن ولایت و قلعہ اش از لشکر سے کہ مرست آنجا کما یعنی تواند نمود خاسے باندرین اوقات سیاہ کوچ
 رب النوع قوم بھوسلہ سے بوجھو نے بود از ہوشیار سے و جیلہ ساز سے و شجاعت جمعیتی فراہم آوردہ شیوہ تمرداً نماز کرد و قلعہ
 قلع را کہ از مرست پیشگان و اسباب قلعہ و اسے نتی بود متصرف گشت درین اثنا روزگار ابراہیم عادل شاہ لبر آمد و پیش علی شاہ
 مجاہدے پد جلوس نمود چون او بنا بر ابتدا سے سلطنت و منفر سن استقلال بہم نہی سائیدہ بود فتور بسیار و مملکت او رو نمود و
 روز بروز قوت گرفتہ بر تاسے قلع کوکن استیلا یافت و حصول تازہ نفس خود احوال نمودہ قریب چهل قلعہ سابق و لاحق پرز سائید
 قلعہ او سے ہم رسانید و با ستظار قلع و جنگلہا سے صحب المسالک بحیث خاطر و فراغ بال سہ از اطاعت علی عادل شاہ چھ پیرہ
 علانیہ جاوہ مخالفش در نورید و افضل خانی را کہ رکن عظیم سلطنت علی عادل شاہ بود بد تا گشت نوج اور ایما نمود و رستم خان را
 کہ او ہم از عمدہ ہائے آن دولت بود شکست جانش داد و بعد از ان خاطر بالکلیہ از عمدہ عادل شاہ میان پر دختہ شروع بہنگام
 ساز سے و ناخت و تاریخ اطراف و نواح کوکن نمود چون مملکت کوکن متصل بدریا سے شورا سے بعضے بنا در رانیز متصرف گشت
 و قطع الطریقے دریا را ضمیمہ رانیز نے صحرا گردانید و بعضے اوقات کہ قابوسے یافت بر بر رخے از مواضع متعلقہ منہد یعنی ممالک
 محروسہ اورنگ زیب عالمگیر ہم دست جرات از او پامالی تگ تاز سے نمود چون این خبر بمسابع اورنگ زیب رسید امیر الامرا
 شالیتہ خان صوبہ دار دکن فرمان داد کہ بیخ سیاہ پر دازد و مہاراجہ حبسوت را ٹھو نیز با تفاق امیر الامرا برین مہم مامور شد
 امیر الامرا و مہاراجہ حبسوت جد و جہد وافر و تادیب سیاہ و تحریب ملک او نمود سیاہا بعضے از اصداقاسے بنے نام و نشان
 کہ از قریاسے او در زمرہ ملازمان امیر الامرا مسلک بودند رجوع نمودہ انہارا تحریک بخندہ و دنا فرمودنک بجرمان مذکور بہ ہائے
 شاد سے کے از اولاد خود شبلی از وہام نمودہ در سال ہفتاد و سوم از ماہ یازدہم بر اردو سے امیر الامرا شجون زوند ابوالوہاب
 پدش درین محرکہ شہید و امیر الامرا ازین غفلت مورد عقاب پادشاہ سے و مغرول از خدمت مذکور گردید و وہ وہ دار کے دکن شانیہ
 محمد معظم تقویٰ نیز یافت چون مہم دگن از مہاراجہ حبسوت دلخواہ پادشاہ بکفایت نرسید اورنگ زیب عالمگیر اور اجضور طلبیدہ
 سجا اور اجب سے سنگ را متعین فرمود سے سنگ سیاہ را گوشال لائن دادہ قافیہ اور انگ ساخت سیاہ چارہ غیر از اطاعت ندیدہ تیز
 راجہ سے سنگ بدون سلاح آمدہ با او ملاقات کرد و بیت و سہ قلعہ و ملک وہ لک ہون پیشکش سرکار پادشاہ سے نمود و بوجہ التماس
 پاجب سے سنگ فرمان پادشاہ سے مشیلہ عفو جاکم بنام او صادر شد و سبنا پیشش منصب پنجر ہر سے سر فرانسے یافت و سیاہ
 مع لہر خود سبنا در عیہ تقبیل عتیہ خلافت نمود و مسجد ہم ذسے قعدہ سنہ یکہزار و ہفتاد و شش در اکبر آباد دہلت زمین بوسین
 و مور و عنایت خسروانہ گردید اما بمقتنا سے و بقانیت و عدم ادراک محبت سلاطین عنایت پادشاہ سے دربارہ خود زیاد نمود
 قمر و نخت گجوشہ رفتہ بارام سنگ لپہر سے سنگ اطہار بخش نمود حکم شد کہ من بعد از دولت حضور بھو را پد و محافظان

پاسدایه او مقرر شدند اما سبزه پاشی که بے تقصیر بود از بجز اعمتین لشکر و مرگوز خاطر پادشاه آن بود که بعد چند سیه بار
 در تعلیم خانه ادب بر آورد و در مشول عواطف گردانیده حضرت انصاف از راسته در سپه امین یعنی رادتیافته لهنسب باه و نه روز
 بتیت و غنم صفر و منع خود تعیین داده با سینه راه فرار گرفت و بدکن رسیده هنگامه برانسته فنا و گریه و صوبه داران دکن قنبیه
 و تادیب او ستم برداختند تا آنکه بیت و چهارم ربیع الاخر سنه یک هزار و نود و یک غبار هستی او فرو نشست سینه پشیر بیان اعلام
 حیره سر یاسه پدر بر پادشاه آخر عالمگیر خود بنفس نفس توجیه دکن شد و بیت و سوم ربیع الاول سنه یک هزار و نود و سه او رنگ آباد
 خسته بنیاد را مرکز نزل خود ساخت و تا آخر عمر بیت و پنج سال کامل در گوشه شمال مرسته صرف نمود اما از تقاون بعضی اکرا کباب
 که بر آن عرض خود انصاف هنگامه مرسته نمی فرستند استیصال جماعه مرسته صورت گرفت سینه راه او پس بوجو آمدند رام راجه
 و ساپور راجه بعد زحمت عالمگیر مرسته ریشه شرکت در ملک پادشاهی روانید و رفته رفته دست تصرف به مالک خارج دکن رسانید
 تفصیل این احوال آنکه او آخر عهد عالمگیر تزار یافته بود که با مرسته صلح در میان آید باین طور که از محصول ملکی صد نه روپیه
 بصفت و لیس کمی حصه مرسته مقرر باشد و آنرا مطیع فرمان پادشاهی بود و تجاوز از حکم نه نمایند و احسن خان میرنگ آباد استاذ
 و لیس کمی نزد مرسته فرستاد که عهد و پیمان محکم ساخته سرداران مرسته را بلامت پادشاه بحضور آر و آخر اسلحه پادشاه گشت
 و سیرنگ آباد را که هنوز سنا و خواله غنیمت کرده بود باز طلبید در عهد شاه عالم بهادر شاه سر صد ده روپیه لیس کمی از حصه رعایانیم
 مقرر شد و سنا پادشاهی حواله مرسته گردید بهادر شاه بعد فتح کام بخش در سنه یک هزار و یکصد و بیت و یک بجز که از دکن بواجی حواله
 هندوستان بر آنرا شت و صوبه دار دکن با میرالامرا و ذوالفقار خان مرحمت شد امیرالامرا و او دغان پنه را به نیابت در کون
 گذاشت و او دغان با مرسته اتفاق نموده مقرر داشت که آنچه از ملک وصول شود سه حصه از سر کار پادشاهی و حصه چهارم
 از مرسته باشد سو سه حصه لیس کمی که سابق از رعایا مقرر شده سندش را مرسته از شاه عالم بهادر شاه در دست داشت
 این تقسیم نیز جاریه و سارگه گشت اما سند چوتنه مرسته نیافته بود چون امیرالامرا حسین علی خان بهادر بابا پادشاه ناچاقی رویداد
 و فرخ سیر باغوا سه خانه براندازان لبر داران دکن خصوص ساپور راجه بن سبزه در باب مخالفت امیرالامرا متواتری تو
 در حضور با قطب الملک عبداق خان هر روز پرغاش تازه بر سر نگین قطب الملک متواتر امیرالامرا را با بدن و سله تا کید می تو
 امیرالامرا الاطلاق از دشمنی خانه بیگانه ساخته در سال یک هزار و یکصد و بیت و نه باره ساپور بوساطت محمد نور خان برانچور سه
 و سنگر لجه لهار صلح کرد و بشرط عدم تاخت و تاراج ملک عدم قطع طریق و نگاه داشتن پانزده هزار سوار در رگاب تا علم دکن سنا
 چوتنه و سر صد ده روپیه لیس کمی شش صوبه دکن بجز خود باخواه گوکن و غیره که براج قدیمش نامند و انمود و بالاسج بن شیخ ناتنه
 از برابره گوکنه و کیل ساپور راجه مقرر شد و در هر پرگنه دو عامل از جانب مرسته منصوبند یک مکاسد ار که چهار حصه وصول کند و دیگری
 نائب لیس کمی بعد انعقاد این صلح یک کمن که بجلت نزاع غنیمت خراب بود اگر چه رو با یاد سه گذاشت اما منصب پادشاهی
 برخاست و این تریج نخست تلیث بهم رسانید خرابیا از او را سید امیرالامرا بعد مصالحه و در سال هزار و صد و سه بجز عالم اعلی
 برادرزاده خود را در دکن نائب گذاشته با فوج سنگین قریب چهل هزار سوار ملازم سرکار و فوج مرسته لبر دار سه بالاسج
 لشکر ناتنه مازم داران خلافت شد و بعد عزل فرخ سیر و اجلاس رفیع الدرجات در سال سه و یکم از ماه دوازدهم پایتخت لهار بلند
 ساختن بر صاحب اختیار و کمن گردانیده لبر با اتفاق بالاسج لشکر ناتنه نزد عالم علی خان فرستاد و این بر دو بدکن آمد و تسلط
 تمام بنوعی هم رسانیدند که از عالم علی خان غما سه پیش بنود بعد عالم علی خان و انقضا سه عمر و دولت سادات باره بالاسج

خیزد گذشتہ و پسر او یاسیہ را وقت مقام پیر و مدار المہام سرکار سنا پورا جہ کردید در سال سے و ہفتہ از ماہ دوازہم کہ محمد شاہ
صوبہ دار سکا مالوہ بگردید پیر بیا در ناگردا و او آمدہ و خیل کردید در سال سے و نهم از ماہ دوازہم سو لکر لہار از قوم تیان کہ سنجہ سواران
رفقا سے باجے را و بود از دکن مالوہ رفتہ باگردید پیر بیا در جنگید چون گردید پیر و یکی از اولادش کہ بیاسے او شستہ مرست
شہرا و جین سے نمود و در جنگ لہار کشتہ شد صوبہ مالوہ لگد کو ب تاخت و تاراج مرہبہ بود سال چہل و سوم از ماہ دوازہم محمد خان گیش
صوبہ دار مالوہ گردیدہ با جین رسید اما بسبب غم کہ ہمیشہ تاخت و تاراج اجین و اطراف سے پر وخت نقش نگیش و س
و سال چہل و پنجم صوبہ دار سے مذکور برا جہ سے سنگ صاحب رمد مقرر گشت او بنا بر جنسیت گیش بیش از پیش در تقویت و تربیت
باجے را و گو شیدان گرفت و جرات کہ بعد تغیر سے سر ملید خان برا جہ اسجے سنگ را شور مقرر شدہ بود مرہبہ تخریک جاد خان و صوبہ
مذکور ہراہ یافتہ شور سے آئخت باجے را وضع سلطنت و خفت عقل بارکان حضور دریافتہ و اسباب اقتدار خود لیسط
بر سر و صوبہ مہیا دیدہ قدم جرات پیش گذاشت منظر خان برادر مصمام الدولہ بہم او ماور شدہ ملک مالوہ درآمد تا سر و سنج
رسیدہ طالب ہر مرہبہ گردید باجے را و ترک مقابلہ اصلاح دیدہ بدکن برگشت و منظر خان جنگ تا کردہ منظر و منصور ہر را
عطف عنان نمود در سال چہل و ہفتم از ماہ دوازہم باز باجے را و ارادہ ہندوستان نمود و اعما الدولہ قمر الدین خان وزیر و
امیر الامرا مصمام الدولہ خان دوران بہ بنیاد و ماور شدہ ہر دو کردہ تفاوت سے چہل کردہ نظریہ مالوہ خراسید با جی را
ہم و فوج کردہ فوجے را بر و ک پیلا سے جاد و بمقابلہ وزیر فرستاد و فوجے را بر کردے ہو لکر لہار بمقابلہ امیر الامرا استغین
نمود پیلا سے با وزیر سے چار بار جنگید ہر بار مغلوب شد امیر الامرا علی الرغم وزیر صلح انداخت و مصالحہ نمودہ با اتفاق وزیر
بدار الخلافہ برگشت و در سال چہل و ہشتم از ماہ دوازہم امیر الامرا باستدعا سے سنگ سوا سے پادشاہ را راضی ہما خفتہ
صوبہ دار سے گجرات و مالوہ بیاسے را و دما نید و سال چہل و نهم باجے را و با فوج عظیم از دکن مالوہ رسیدہ راتق و فاق صوبہ مذکورہ
گردید و بعد لچھی ناران مکان بر سر را جہ بد اور رفت و موضع اشیر دارا القامہ را جہ مذکور را محصور نمودہ مفتوح ساخت را جہ
خود را با کتہ صعب المسالک کشید و باجے را و بعد تاراج ملک مہا در خواست کہ با تریبید کہ عبارت از ملک مہین گنگا و جینا است
و آید پیلا سے جاد و را مقرر کرد کہ از دریا سے جین گذشتہ با بر بان الملک کہ در ان وقت از صوبہ خود حرکت کردہ نزدیک
اکبر آباد رسیدہ بود و را و نیز و پیلا سے جینا عبور نمودہ با بر بان الملک مقابل شد بر بان الملک غالب آمدہ جمع کنیرے را
مقتول و مجروح ساخت پیلا سے با منظر اب گرختہ از آب جین گذشت و ہزار خراسیے خود را پیش بلجے را اور ساند اما فوج
او اکثر در ان آب بکام تنگ اجل رفتند و قریب یک ہزار و پانصد گس بسیر سے در آمدند بر بان الملک ہر کدام را یک
چادر و دو دو روپیہ دادہ مرخص کرد باجے را و خفت عظیم کشیدہ رویشاہ جہان آباد آورد و فوج پادشاہ سے انچہ و حضور
بود بیرون شہر آمدہ بمحافظت شاہ جہان آباد و پہلے پرداخت و باجے را و اطراف شہر امانتہ شور سے در جوار شہر
تا انکہ اعما الدولہ و مصمام الدولہ بر بان الملک و غضب خگ نگیش کہ بہانہ او با ہر گشتہ سے چہل کردہ دور تر از شہر بودند
در رسیدند باجے را و صرفہ در جنگ ندیدہ از راہ اکبر آباد مالوہ برگشت و این سوانح در دفتر و م مفصل شدہ چون آصف جاہ در
سال پنجم از ماہ دوازہم حضور آمد و صوبہ دار سے مالوہ بہ تغیر سے بلجے را و با و مفوض شد آصف جاہ عازم مالوہ گردید
باجے را و ہر از دکن بہ استقبال او شتافتہ در سواد بو پال او نیز شمار سے داد دین منہن خبر آمد امداد شاہ عائق تہیہ ہر را و
آصف جاہ حضور آمد در ان زمان کہ آصف جاہ در سواد بو پال با باجے را و ہر تیز و آویز بود و گریجے حضور سکاسک و ہر

کہ از ہی اعمام ساہوراچہ بود تجماعت خان الہ آباد سے را کہ از جانب آصف جاہ نائب نظامت صوبہ برار بود پرتاہ زمینان سال
 مذکور جنگیدہ کشتہ ہون وین عظیم از ورونا در شاہ بسلسلہ ہندوستان رسید چنانچہ ذکر کوش در دفتر ہوم گذشت با سچی را
 جاگیر ات منصب دارا ن و کسن را کہ از طرف پادشاہ و آصف جاہ داشتند ضبط نمودند از ان کہ ناہور شاہ عطف عنان با بیان نمود
 نظام الہ بود با صرخگ مکت آصف جاہ کہ ذکرش ارقام یافت سفیر کے نزد با سچی را و فرستادہ پنجاہ سہا و عید فرستاد با سچی را و
 دست از قرق و ضبط جاگیر ات برداشتہ در سال پنجاہ و دوم از ماہ دو از دہم پنجاہ ہزار سوار جرار فراہم نمودہ قاصد آن شد کہ
 ناصر خگ از میان بردار دو با ن ارادہ قاصدہ با درنگ آباد رسیدہ در سواد جنوبی بلدہ مذکورہ نزول نمود با صرخگ با ہونہ
 سوار کہ در پشتر سزاہ داشت میر آمدہ قاصد تاراج پونہ گردید و با سچی را و از زوہ زدہ دریا کے گنگ دگن را عبور نمود از بسیت و
 ہشتم شوال تا قریب عید الفتحی عبا رہی تا کہ پشیر سجان داشت چون ناصر خگ با وجود قلت فوج بسیار غلبہ نمود با سچی را و
 مرقہ خود در صلح دید و طالب ملاقات ناصر خگ گردیدہ بحضورش آمد ناصر خگ سرکار کرکون و سرکار مندیہ سجاگیرش دادہ نواری
 فرمود با سچی را و بی مصالحہ بہ مالوہ رفت و کنار نہ پدار رسیدہ دو از دہم سفر سال پنجاہ و سوم از ماہ دو از دہم در گذشت
 پشیر بالاسی را و سجا او قیام نمود در ہین سال آصف جاہ از حضور مرخص گشتہ صلح شہبان داخل برہان پور گردید و بالاسی کہ
 از دگن بہ مالوہ سے رفت ہر برہان پور شرف کورنش آصف جاہ ادراک نمودہ بہ مالوہ مرخص شد و بعد معاودت آصف جاہ
 بدگن تار حلت او کہ ہشت سال بود و غنیمت ہند مرتبہ شونہ کر دو تہنیہ یافتہ بہ صلح انجامید و در بعد ناصر خگ با ساہوراچہ قوا صلح
 تاسیس یافت تا کشتہ شدن ناصر خگ کہ دو نیم سال و کسرے بود صلح مذکور سجال و برقرار ماند بعد کشتہ شدن ناصر خگ فوت ساہوراچہ
 کہ در سال شصت و سوم از ماہ دو از دہم اتفاق افتاد کار بالاسی اعلم پدیرفت و سد اشیر او عرف بہا و برادر عم زادہ بالاسی کہ
 سخت تدبیر محنت کش بود در المہام شدتا میں حیات ماہوراچہ بر بہنان کوکن از دو دمان بھوسہ حسابی بر سے داشتند بعد
 مردن ساہوراچہ نے با صلح الفدا گشتہ کسے از قوم بھوسہ سجا کے ساہوراچہ برسند راج نہ نشانیہ در ماہ نام ملکی مالی را با قرار
 در قبضہ اقتدار خود آورد و سرداران قدیم مرہٹہ را منتقاد بلکہ معطل گردانید و تسلط و سطوتیکہ براہمہ کسے را بعد فوت ساہوراچہ
 و ناصر خگ در ہندوستان ہر دگن میر آمد در صفات سابقہ کارش یافت، محلے از مناتب ذریعہ مرہٹہ عموماً و براہمہ کوکن خصوصاً
 انچہ میر غلام علی آزاد لیکر اسے کہ عمر خود در دگن گذرانیدہ مرجع انواع خلافت بود و از حقائق دگن من و عن اکا سے دارد
 و زندگرا خود آن قدر کہ ایراد نمودہ بنا بر اطلاع و الشرح طالبان اخبار نگاشتنہ خانہ و قلع نگار سے شود و نچے مانند کہ وقتین
 مذکور تین سینے دارند کہ ہر جاد ستا سے پانید جوہ معاش جمیع خلق خدا بند کردہ بطرف خود سے کشند و زمیندار سے و
 سقد سے و علی پوار سے گرسے ہم با قد میں نگذاشتہ اساس و ارتان کار بان سے مذکورہ را از پنج بر کندہ بنیاد دخل و تصرف خود
 قائم سے کنند و سے خواہند ملک تمام روسے زمین شوند رزاق مطلق تمامے شانہ کہ روسے رسان ہند و مسلمان ہست
 برکت رزق اصناف خلایق بر بہین زمین پوشتہ تمام این مملکت بر یک قوم چہ طور مسلم تو انانہ لطافت طبع و لطافت ذالقتہ
 فرقہ مذکورہ سجد سے کہ بالاسی را و با آن اقتدار کہ سلطنت ہند و دگن بدست آوردہ بود نان باجرہ سے خورد و نان گندم
 خوش داشت با درجان خام و ابدہ خام و کرسے ستر خام بر غبت تمام خوردہ بعضے از انہا رانان خورش سے ساخت حال عوام
 آن مملکتہ برین قیاس باید نمود چون اصل پیشہ براہمہ کد اسے ہست و در کیش ہند و ان مقرر شدہ کہ صدقات را بر براہمہ باید داد
 طبع آن قوم نالما بعد نسل بدر یوزہ گرسے معتاد شدہ و طما سے و ابن الفرض سے لازم ماہیت بر سہنے گردیدہ بنا برین باو

حصول مرتبہ سلطنت و امارت شیوہ گداسے از طبیعت آنها بدرستی رود بر محتاجی که بحکام و متصدیان بر اہم مذکور رجوع کنند نظر آنها ہمین کہ بر آنا چہ آوردہ و ہر چہ بر سر و در بر او یا بند کشیدہ گرفتہ بر آہ کار اور احوال العالم بالا سے کنند نعم ناقیل بیت دوست خلق عالم کا سہ در یوزہ سے منیم کہ گدا چون پادشہ گرد گدا سازد جہاںے راجہ و سبب عدم ملائمت طبع و حسن خلق و اصلاح و طبیعت آنها گدایان ہا نا آنت کہ مدار نذا سے آنا خواہ غنے باشد و خواہ فقیر بڑا ال تو راست و با دین مال علی ان روغن کہ آنا در منہ سے گہار گوئید سے کنند و از خارج نیز روغن بکار سے برند کہ یوستش را اصلاح نماید و احیاناً اگر ۔۔۔ بخورد اقلی قلبی بمرتبہ الیت کہ گو یا خوردہ و مرچ سرخ و حلیت و رزہ و جو بہ ہم در ماکولات شان بسیار استعمال سے شود و مرچ سرخ سو انچہ در سختی داخل نمودہ اند ہنگام خوردن با طعام نیز با فراط سے خوردند لہذا لطفہ اینہا پشت بر پشت از با کولت کورہ متکون سے شود و ہمین جہت امراض آنها اغلب اوقات مفرا و سے یا بنا بر احتراق مواد سودا و سے است و اطلب سے منہ موافق قاعدہ خود کہ معالچہ مثل سے کنند ادویہ عارہ بخورد شان سے دہند لہذا مزاج آنها عاریا لیس واقع شدہ حق علیہا موافق بہ شیدا کہ ہمہ امور باقی واقع بقلم آدہ تصب و صبح ہلاک مدار و از مختصات غنیمت کہ در وقت ورود سنا خود سینہ پیر زبان عربی و خط ہندی و یونانی و ہندی

ذکر تتمہ احوال شاہ عالم پادشاہ و شجاع الدولہ وزیر و نجیب الدولہ امیر الامرا و مہلا سو اچیکہ در آلہ آباد و اوودہ و شاہ جہان آباد و ویدا

شجاع الدولہ مع پادشاہ در صوبہ الہ آباد بعد فتح قلعہ جہاں سے و انتزاع آنجا با از دست گماشتگان مرہبہ و ز فکر بند و سبت تبدیل کنند اشتغال دہشت تا آنکہ در سال ہفتاد و ہفتم از ما تہ دو از دوم ہجر سے میر محمد قاسم خان عالمے جاہ از فرقہ انگلیشیہ شکست یافتہ توسل با ذیال دولت وزیر و پادشاہ جہت و در صوبہ الہ آباد رسیدہ با شجاع الدولہ ملاقات نمود چون شجاع الدولہ و بیچہ بند و سبت تبدیل کنند دہشت عالمے جاہ خود بطرف تبدیل کنند رفتہ بوساطت میرزا نجف خان کہ از عالمے جاہ در سفر شکست از کرم ناسہ رخصت شدہ رفاقت راجہ بوندیلہ برگزیدہ بود معالمرہ انفضال داد و شجاع الدولہ مع پادشاہ پدالیجاہ ارادہ ممالک شرقیہ نمودہ جنگ انگلیشیان آمد و آخر مغلوب گشتہ معالمرہ نمود و صوبہ اوودہ بشجاع الدولہ والہ آباد پادشاہ اختصاص یافت چنانچہ ذکرش در دفتر دوم مفصل گشت بعد ازین مصالحہ شجاع الدولہ بہ انتظام صوبہ خود و پادشاہ برقی و فتق صوبہ الہ آباد اشتغال و زیدیکے از سہ داران انگلش و اسطہ جواب و سوال ہا ہنن جماعہ خود و شجاع الدولہ در حضورش سے ماند و موود النوع عواطف سے شد و فوج انگلیشیہ مع سردار عمدہ مثل سہل و کرمل پیش پادشاہ حاضر و در امور موجودہ معین و یاد و رش سے بود میرزا نجف خان چنانچہ در صفحات دفتر دوم ارتسام یافت رفاقت انگلیشیان ہنگام جنگا نیکہ با شجاع الدولہ در ملک او سے نمودند اختیار کردہ بود بنا سے علی ہند مورد عنایت با انگلیشیہ گویہ کہ روپیہ سالیانہ براسے او مقرر شد و در معاملہ بنگالہ کہ انگلیشیان مالگرا سے بیت و چار لک روپیہ برآی پادشاہ قبول نمودہ بودند مہر اگر رفتہ بجان مرقوم سے رسانیدند و او در رفاقت پادشاہ بودہ بعد زما سے لیسر حکومت کورہ یافت و بفرجدار سے و انتظام آنجا اشتغال دہشت و منیر الدولہ بنام خدمت خاںسا مانے سرکار پادشاہ مدار الہام خانہ او و سر کردہ رفقائش بنوعے شد کہ مرچ جمیع ملازمان شاسب سے و مخبار حل عقد امور بجائے و بر طرفنے کل نوکر این سرکار سلطانے و واسطہ جواب و سوال پادشاہ با انگلیشیان بود در اسفار سفارت کلکتہ گاسے کہ امتداد سے یافت بعضی

از سنگگان لازم پادشاہ شل جسام الدین خان و راجہ رام ناتھ بہادر و علی خان محلے نارمناسیت طبیعت کہ با پادشاہ شہنشاہ
 لبرق سے آمدند خصوص جسام الدین خان کہ زنگہ ہاسے نو خاستہ را برقص و خوانندگی تربیت کردہ نجیبیت پادشاہ پیرتیا
 و مسیکہ تقریب و اخذ و جر عود انہارا مقرر کردہ بود و اختصاص بسیار و اجتماع وافر حاصل سے نمود و معتد سلطنت سے گردید
 و اسے پرزیا نیک عمدہ ارکان سلطنت و مرجع اعیان مملکت پیرنای ناچر باشند شجاع الدولہ شیرزاد سناوت علی پسر خود
 نیابت میر ارت و بعض ملازمان را بہ نیابت میر ارت و خدمات دیگر و حضور پادشاہ گزاشتہ گاہ سے ہفت روزت
 خود ہم ہا قمر سے شد

ذکر احوال نجیب الدولہ بر سبیل جمال

نجیب الدولہ نام منصب امیر الامراء در شاہ جان آباد مسلط بودہ میرزا جوان بخت پسر کلان شاہ عالم را کہ نام ولی عہد
 براو بود جانشین پدشش در دار الخلافہ گردانیدہ برحق و فوق مہات انجامے نمود در میان افغانہ روہیلہ خاسے
 از اومیت و شعور نبود و فی الجملہ لیاقت شرور کو سپہدار سے با ہم جمع داشت و علم شجاعت نیز بر سے افراشت سوجمل
 جاٹ کہ چشم و چراغ دو دمان و در زمرہ راجہ ہاسے قوم جاٹ از ابتدائا این زمان بہوشیار سے و اقتدار و سلیقہ
 اسپید و صفت آرائی و مملکت ستانی و کار دانے بجلع مرتبہ او کسے نہ رسیدہ دوران فرقہ مثل او پیدا نگردیدہ چہار
 قلعہ مستحکم بتناسے در صانعے تیار کرد کہ تخیر آن مقتدران سپہ را مستدر سے نمود و فی الحقیقت ہچنان بود و خاطر
 و اسباب چنان آمادہ داشت کہ سالہا حاجت بخارج نبود اگر تفصیل متانت و استحکام و اسباب آن کردہ آید سخن بطول
 انجامد مخلص آنکہ دوران زمان غیر از قلاع معروفہ سپہ بیچ قلعہ بہ تشید قلعہ ہاسے او و معمور کے اسالیش نشان ندادہ اند
 و دوازہ ہزار اسپن خاصہ در اصبیل و سوارانش لازم داشت و انہارا برق انداز سے بر اسپ و کبھانی سپاہگری
 چنان آموت کہ ما فوش در سپہ تصور نبود و بہارست و شوق ہر روزہ چنان مودبک ماسر گردانید کہ در حروب افواج
 سپہ را مقابلہ با فوج او و غالب آمدن بر انہا از جملہ متمنعات بود و گمان سے رفت کہ کسے از عطا سے این مملکت
 بر سوجمل غالب آیدہ اورا در خبگ خواد گشت مکر رہبہ با او و بخت و افواج ابدالی ہم در مملکتش در آمد بہ استقلال
 و فطانت درون قلعہ ہاسے خود نشستہ پایا رہا نمود و محفوظ ماند و در قبگہا سے افغانہ کہ با صفر خبگ اتفاق افتاد
 جبار تھا نمودہ بلو فوج افغان غالب آمد و مثل صفر خبگ وزیر مقتدر استہاداز و نمود و او اعانت فرمود چون سپہدار
 و ملک محروسہ ادنایت اتصال بشاہ جان آباد داشت و ہمیشہ بہت بہ تخیر زمیندار سے و ملک دیگران سے گماشت
 بخت الدولہ را با او کبج و کاو و ہر دو از ہر گز خبر دار و در فکر غلبہ بر یکدیگر سے گذرانیدند بلکہ نجیب الدولہ از داندیشہا داشتہ
 در دلی حسابی نہ سے داشت و فی الحقیقہ در ابا ظم سپہ کہ معاصرین او بودہ اند کسے را نیات و استعداد آن نبود کہ خبگ اورا
 مستعد تواند گشت چنانچہ از حروب سے کہ اورا با تو و کھفقا ر خبگ و با عماد الملک بعدی مصالحہ با صفر خبگ رکود او و مشاجراتی
 کہ با رہبہ و افواج ابدالی اتفاق افتاد و حسن جلاوت و تردد دالی کہ تقریب اعانت و نصرت ہاسے صفر خبگ در حروب
 افغانہ بگشت و غیرہ لعل آوردن ہر آشکار است بلکہ چون پیمانہ عمرش لبریز گردید و اجل خود و دیہ پایا رہنید خبگ
 سہلے با آنہ استعداد و حزم و احتیاط ر ہکرای سپہا پیدا کرد گشت

ذکر مقتول شدن پادشاه و پسران او و سید محمد خان برادرزاده بجاد و خان بلوچ و سیدان پادشاهان در فرخ نگر

جمعے کثیر از فرقه بلوچان در فرخ نگر از زمان سکونت دہشتزد در عهد محمد شاہ مغفرت پناہ کیے ازان جاہ کامکار خان نام پسر
نخت پیدار اقتدار بہر سائیدہ اغلب اوقات فوجدار سے کرد و گاہ گاہ حکومت پانے پت و حصار وغیرہ باقتیاد او بود مجال
حصار را کہ ملو از سر کشان و ستمزدان بود و عمل کتر کہے در انجا بہرست سے نشست سحر و مضمنا نمودہ مور و مہر پانے ارکان جہیز
و گویا ہمیشہ بکار آن جا ما مور سے بود بہادر خان کہ کیے از ملا زمان او بود در زمان خیال شہ عروس سے نمودہ فوجدار سے سہارن پور
پوریہ یافت و در خجک صدر خجک با احمد شاہ عماد الملک اورا بہر خود طلبیدہ صحبتش با عماد الملک در گرفت و ہمیشہ امارت ترقی
گشتہ ہفت ہزار سے و صاحب ماسہے و مراتب گر دید بعد عماد الملک با نجیب الدولہ ہم ساختہ اوقات سے گذرانید و بدو از دہ
گر و سید شاہ جان آباد قلعہ و آباد سے بنام خود طرح انداختہ محل اقامت خود و اتباع گردانید آن مکان بہ بہاد گدہ مشہور و
معروف گشت چون کامکار خان مرد و میان اولاد و اتباع او منازعات رو داد و سورج محل جاٹ قابو یافتہ بلوچان را مقهور نمود
ساخت در وار سے و فرخ نگر را سحر نمودہ قابض و تصرف گشت در بعد نجیب الدولہ خواست کہ بہادر گدہ را ہم بقبض تصرف
خود آورد و بہادر خان از نجیب الدولہ استعانت نمودہ سخنان غیرت افزا درین خصوص بہ نجیب الدولہ بسیار گفت چون از نجیب الدولہ
اعانتی لیل نیاید سورج محل جاٹ از اعراض نجیب الدولہ در اعانت بلوچان استیلا سے خوف خود بر نجیب الدولہ دریافتہ در جواب
نوجہاز کے کرد و کر و غیرہ از نجیب الدولہ نمودہ نجیب الدولہ یعقوب علی خان را کہ برادر وزیر ابدالی و بعضی اوقات ناظم شاہجان
سے بود نزد سورج محل جاٹ فرستادہ خواست بلطف و مدارا مصالحہ نماید و فتنہ را بیدار نسا زد یعقوب علی خان با اتفاق راہ دور سنگ
کھتر سے نزد سورج محل رفتہ سخنان آشتی مذکور ساختند و یعقوب علی خان جوڑہ چنیٹ ملتان بزرگ زرد گل زرنج بزرگ سوئی
بران لبور ہدیہ بسورج محل گذرانید و پسند نمودہ ہمان وقت فرمود کہ بران او جامہ و دینار آرنڈ و پیغام نام تمام ماندہ یعقوب علی خان
برخواست اما گفت کہ شاہ صاحب جلد سے و جہالت نیاید فرمودندہ فردا باز خواہد آمد سورج محل از فرط غرور جواب داد کہ اگر
پیغام مصالحہ منظور باشد ہرگز نیاید آمد یعقوب علی خان مع کرم ایشاد متکا کہ نجیب الدولہ اورا مقعد و لہستہ ہمراہ فرستادہ
برگشتہ آمد یعقوب علی خان احوال با سہنگے فرسے کہ مہیج فساد نباشد گفتن آواز نا و کرم ایشاد عرض کرد کہ اصل آنت اگر غیرت
باشد چارہ غیر از خجک نیستہ نجیب الدولہ متبہ گشتہ گفت ایشاد ایشاد سے با این کا فر جا سے کم و لہسہ ان خود فضل خان و
سلطان خان و ضابط خان را گفت کہ فردا تیار شدہ از راج گھاٹ عبور دیا سے چہنا نماید و دیگر دوعاسے انونج خود مثل سہاد
آفرید سے و صادق محمد خان و مان خان و محمد خان ننگش وغیر ہم را تاکید نمود کہ فردا عبور چہنا نمودہ با این کا فر مغرور باہر خجک
و صبح تا فوج عبور نمود سورج محل جاٹ ہم انونج خود را عبور دیا سے مذکور را مورد نمودہ بر دریا چہ پینڈن سورج محل خجک بسنجیب الدولہ
کنج شاد رہ را بر پشتہ گذار شتہ مہیا سے خجک شد و فضل خان را مقدمتہ ہمیشہ گردانید چون خجک شروع شد سورج محل لہسہ نظر دیند
خودہ ہزار سوار تربیت کردہ خود را کہ اسپان شان از سر کار او بود ہمراہ بردہ درجا مناسب ستادہ ساخت و خود بہ اندیشہ آنکہ
از کدام طرف آغا را بر سر نجیب الدولہ گمارد با سعد و دے از مقربان کہ ازان جملہ کلیم احمد خان پسو کیے خان میر شہ سے ہم بود
آمدہ با مین فوج ہراول و نجیب الدولہ ہما وہمان وقت افضل خان بر اول نجیب الدولہ از دست فہارام وغیرہ ہر ذرا ان
سورج محل جاٹ کہ ہراول بود شکست خوردہ رو بفرار نهاد چون فراریان از پیش روی سے سورج محل سے گذشتند کلیم احمد خان و

میرزا سیف اختر عرض نمودند که ملکا صاحب در پنجاها مرد و دوسه از درختا استادان مناسب نیست و مناسب است
 عرض نمودند باز جوابی ندادند فرمود که اسپ خاصه سوار سے دیگر یارند چون آوردند سوار شده استاد سید محمد خان بلوچ عرض
 تیسرا و پانچواں سوار از فوج بر اول نجیب الدوله گزیران شده بطرف نجیب الدوله سیرت ششمی از پیرایمان او در جل روی
 تاخت گفت خان صاحب کجا سے روید شاکر سوار عمل تنها در میدان استاد است چنین وقت باز بدست نخواهد سید و مع
 در جل تاخت یک از پیرایمان او شمشیر سے بر سوار عمل زود دست راست او که در آن زخم ناسور هم بود مطلق گشته و در میدان
 افتاد دیگران هجوم آورده او را مع میرزا سیت افتد در راه امر سنگ از تیغ گذرانیده دست مطلق او را بتشان برداشته نزد نجیب الدوله
 آوردند و دیگر پیرایمان سوار چون گریخته بکشاکش پیوستند اگر چه بر نجیب الدوله تا دوروز گذشته شدن سوار عمل تحقق نشد اما پیرایمان
 روم نموده بجایا سے خود با استقلال برگشتند و جنگ موقوف شد چون یعقوب علی خان روز دوم ملاقات نجیب الدوله
 آمد دست ناسور و در او را مع آستین جامه چینیث داده خود شناخت و کشته شدن او تحقق یافت همیشه رویه او در جنگها چنین بود
 که نهایت امتیاز و حرمت خود و انوار نمود و خود را از مهاکم دور میداشت و مبالغه در غلبه خود بتدابیر سے نمود این بار که از لوه
 از سواران او تعلق شده بود سرشته خرم و خود را از کف داده میباید که در آن مقام هولناک استاد و خرم و پاسدار میباشند
 مذا و فتح خان قبایس نجیب الدوله را میر آمد *

ذکر شاهین جو اسرمل پس سوار عمل جاٹ بجاسے پدر و بنودی در گذشتن ازین سرادور

جو اسرمل اکبر در شاه اولاد سوار عمل بود تمام مقام بدگشته است خود گردید درین سی همان سوار و خطم ترب و مقدار مقدورش تا ندیا از جاوه
 بیوتیانی و سر بندانی و قدر وقت شناسی که مسلک پیش بود بیرون گذارشته بواسطت و کلا کاروان میشه راطله و ما درین گریه و صحر
 قلعه شاه جهای آباد نمود و نجیب الدوله در پنجاه روز جنگیده آخر بواسطت راجه دلیر سنگ با پلهار را در سرشته ساخته و در زمان او بیایند
 و جو اسرمل ز میدان خضر کباب ملاقات شده آتش فتنه فرو نشست بعد از آن همه فرستگاری که فینک بگرام عالی جاہ و ساخته سپرداخته او
 بود و اشخاص الدوله ساخته آقای خود را بدست شیخ الدوله سپرد و خانان او را بر باد داد و آخر با شیخ الدوله هم نزد نجابت
 و مع پیرانان فیدوق چمما سے و توپ و اسباب حروب که مملوک با سه جاہ بود بدر رفته خود سر سے گردید و زمین خود گردانید
 و خود را صاحب فوج و خرابین دیده از تنک طرفی قاصد جنگ با احاد مهاراچ پیرایمان راجه سے شکسته سوالی شد و انوار جی شمار
 با خود را چه آورده بر سر سے گرفت لا در نراسے جسارت بیجا و زیاده زویا با وجود تو چانه فرستگاری با سوار و پیر و فوج با سرتیار
 آراسته پدرش همراه داشت شکستناحش از راجه پوتمان خورده نمائے و خاسر گشت و در زمان اقتدار و حیات مستعمل
 خود ترمیم سپاسے را از رفتار اتباع پر رکبشت و صد نام چوبار یا بر جمیع سرداران خود مسلط ساخته همه را از خود ناخوش
 داشت چون مردم از دست او بجان آمدند و بدیدند که را برای کشتن او را میکنند و بعد اندک مانی از جانشینی پدر بدنگار گشتند
 بعد از در او رتن شکسته که از برادرش سخل اولاد سوار عمل بجاسے او تمکن گردید چون عینین بود از زوسے در کجولیت شیشتا
 میر لکے یا اتیتی بیبانه دو حاضر آمد به دروغ گوئی زوسے از او خور و هنگام کشتن را از سنگ لکے خود در فلش دید بیبانه تیار سے
 دوز خلوت نموده رتن سنگ را در تنها سے بدنگار گشته خواست که بدرود و در بد رفتن گشته گردید بعد از او برادر او زالی سنگ پیر
 راج نشست و در قلعه دیگر نجیب برادر چایم با عانت بعض زوجات سوار عمل بهنسیا نام که خزانین و از نرسے را متهم بود

تسلک خود سر به پیرو و عدم انتظام در راج و اختلاف و ناراحتی پدید آمده و قروضی که سوره جل و پشت و نام نشان بود و مهیت
 بقدرش رویه نخطاط نهاد و نجیب الدوله با بسان اقتدار خروج نموده چند روز فرمان روا کتایب جهان آباد گشت هر چند در قوم رویه
 داشت که اخس قوم افغانند با هر معدلت کیش و غیر اندیش خلق بود اما همراهمیانش که اکثر سبک بلکه همه بار و پهلوه و افعال بود
 از جانت طینت که لازم ماهیت افغانیت مگر بندرت در فرس و از افراد آنها حسن نیت و پاسک طینت اگر باشد باشد
 خلق خدا را که سکنه شاه جهان آباد و اکثر امر ازادگان و نجبا بود و اندازیتی رسانیدند که فو قش تصور نتوان نمود و هر نوع مستم و قوت
 بلکه اعتراضات در آن کرده بر مردم آنها بمل آوردند و گذشت آنچه گذشت تا آنکه نجیب الدوله هم بعد از آنکه فاجده از کشته شدن
 سوره جل بیمار شده هوای شاه جهان آباد را با مزاج خود ساز یافته بفرغ نجیب گدو و غیره رفته سکونت در زبد و دست و دست
 بیمار بود آخر الامر با جل طبیعی سلک ناگزیر برگ پیرو و پس کالانش ضابطه خان بجاسایه پدیر و سادو امارت جلوس نمود مانند
 پد از اکثر صفات حمیده برود است در قیاس که در شاه جهان آباد و نوح آن حکم رانی کرد خلق آنها را از خود خوشنود و پشت بهمت
 بر تنیه و تاویب رو پهلوه از زیاده از پد رسه گماشت در اندازان برادران را با هم کجنگانیدند تا آخر پیر بران غالب آمده
 آنها نمود و هر یک را بجای داده خوشنود میداشت تا بقینه مرسته مبتلا گردید و ذکرش آید

ذکر رفتن شاه عالم پادشاه از آله آباد بجا جهان آباد و بعضی سوا تخمیکه در آنجا روسی داد

شاه عالم پادشاه که از سستی عقل و سستی فطرت همیشه محکوم یکی از طایران و تحت فرمان او می باشد در آله آباد تابع رسای
 منیر الدوله و فرمان بردار سرداران انگلیسی گردید اگر چه این تبعیت و فرمان بر ساری سفاقت و سستی را آن خوشن
 بود اما آخر تا وقتنگ گردید چون آرزو مند نزول در قلعه شاه جهان آباد و خود را در پیرایه شاه سبک پیروم آنها نمودن مجب بود
 بعد مردن نجیب الدوله اراده رفتن آن طرف تقسیم داده در فکر بهر ساندن احوال و انصار که در آن دیار بقوت و نصرت
 آنها تواند نشست افکار طلبیه رفاه و اقتدار از باقی ماندگان مردم دلای پیشیه که در شاه جهان آباد از تسلط افغانه و عدم خلعت
 خود و سرکار آنها و قتلگ و آرزو مند و در چنین پادشاه اله بوده اند در ترغیب و تحسین این اراده کوشید هر سه راه را آن نیک
 شمردند سعید الدین محمد خان برادر عاقبت محمد خان کشمیری بهنگار روسا و کمرچ دلالت رهنمایی مرسته بر فاقه و امانت پادشاه در سخاکام خود
 و موافقت در حق خصوص شد گردید و بقصد شرافت و بعد چند عرائض آنها مستمن قبول مسؤلات که اعلم محتفیات نشان بود خاطر خواه پادشاه
 اور شاه عالم در هیئت بی تاب گشته اظهار اراده نمود و منیر الدوله و انگلیسیان و شجاع الدوله را شد مانعت درین خصوص بعد از در قیام
 این حرکت را بوجه سستی ظاهر کردند پادشاه مطلقاً قبول نمود و خیم و بیخ خود درین غزم با کمال بهالغ ظاهر ساخت و بهرگز راضی باقاله آباد نشد انگلیسیان
 ناچار گشته رحمت دادند منیر الدوله رفتن با پادشاه مناسب ندانسته توسل با ذیال بولت انگلیسیه حست و از طرف انگلیسیه
 شهود معامله صوبه آله آباد و کوره گردید چه جاگیر ات لکه رویه از سر کار انگلیسیان بنام او مقرر گشته برگنه بهیم پویشا جهان پور و
 چند لکه دام در برگنه اردل مضافات صوبه بهار در تنخواه یافته سحایت آنها زندگه گس نمود بعد یک سال ازین معامله یاد و
 که نواب گرز خیرل عماد الوله مشر شنگ بهادر جلالت خبک سبر ک ملاقات شجاع الدوله بنیارس رس رفت و در آنجا
 همه کس جمع آمدند منیر الدوله هم آمده بلاقات گور بهادر بهر اند و گذشت و شجاع الدوله معامله آله آباد و کوره را از گور زبده
 خود گرفت منیر الدوله مغزول گشته ز با س قهر و دام و در میان آوان بیمار شده رها ای سستی گردید

نفس اور اور عظیم آباد آورده مقتضی بسوی ساخته اسداقہ خان گذر خرید میرالدولہ و سجدہ کریم علی خان پیش آمده در مقصد
 که برای خود ساخته بود و فون گردید اللهم اغفر له دار محمد و میرزا بخت خان همراست پادشاه برگزید شجاع الدولہ چند منزلت بنا
 نموده در فتح غرخت پادشاه مسلح بود لیکن فائدہ نکر درین ضمن احمد خان نگیش برادر قائم خان باکم فرخ آباد که نهایت تمکین
 آنرا نمود و مصارت لابدیات اکثر امرا و امیرزادگان شاه جهان آباد را استعد گشته مشاہیر و سالیان باہے جناس کے ساتھ
 میر سے پرور سے آئین شایسته سے نمود اسے حق را لبیک اجابت گفته از جان بے بقادر گذشت پادشاه درین سفر
 باستماع این خبر نزدیک فرخ آباد رسیدہ و ندان طبع با موائل او برسم دیرینہ ضبطے اموال ملازمان سعادت مقتدر کہ از پیشتر ہمہ
 سلاطین با بریدہ است نیز نمود و ہر دو حصار فرخ آباد مقامات نمود آخر دسجے معتد بہ از مظفر خجک پسر احمد خان بوساطت
 شجاع الدولہ گرفتہ بشاہ جهان آباد رفت و شجاع الدولہ مظفر خجک را مشمول عواطف فرمودہ سپر خود را برسم تفریہ در خانہ
 فرخاد و نزد خود طلبہ ہشتہ مہربانے بے حد مبذول احوال فرمود و بصوبہ خود مراجعت نمودہ بکار باسے مرجوعہ پردا
 و احضار نگیش را مشمول عواطف فرمودہ از جملہ متوسلان خستہ

ذکر درویش عالم پادشاه بہار الخلافت شاه جهان آباد و آمدن جان تازه بکابلد مرہٹہ و سیر بر سر شاہ

چون شاه عالم مرہٹہ را با نمانت خود خواست بعضی از سرداران کہ تفتیہ سیف فرخ ابدالی در ملک دکن مالوہ بانہجای مشمول
 کار سازسے بودند بامید تحصیل اقتدار و عزت و جاہ بہ بہانہ توسل پادشاه در تہیہ اسباب حروب و ملک گیرسے کوشیدہ قاصد
 نہشت بطرف شاہ جهان آباد گردیدند ضابطہ خان خلیف نجیب الدولہ بنا بر خوف کینہ دیرینہ کہ فیما بین مرہٹہ و پیش بود
 مداخلت خود در شاہ جهان آباد و در از خرم و احتیاط دیدہ بطرف سہارنپور بوزیہ و نجیب گڈہ وغیرہ کہ تعلقہ اسے ل کردہ پیش
 ازہ تھا بود بقامت نمود در استحکام نیماے حراست خود کوشیدن گرفت و مرہٹہ و فرخ شاہ جهان آباد - شاہزادہ
 جوان بخت پسر شاہ عالم را بطوریکہ در قلعہ بنام حاکم بود مسلم داشتہ حکومت اطراف اختیار نمود و با ضابطہ خان کاویڈور
 ملک علاقہ اودست اندازسے شروع نمود و پادشاہ بہار الخلافت رسیدہ در قلعہ کہ دولت خانہ پادشاہی است نزول نمود و
 عبدالاحد خان پسر عبدالحمید خان کشمیرسے کہ مرد مزور و متین و باہر سیکے در زمانش ساخته بغرت و جاہ سے گذرانید و رعد
 نجیب الدولہ ضابطہ خان پیشتر نہایت عزیز بود با استقبال پادشاہ آمدہ مورد الطاف گشت و صحبت او با پادشاہ
 در گرفت سیف الدین محمد خان کہ واسطہ جواب دسوال مرہٹہ بود بنا بر تقریب عبدالاحد خان بکام خود رسیدہ محروم
 ماند عبدالاحد خان خطاب محمد الدولہ خان زمان فرزند خان بیاد رہرام خجک یافتہ مدارا لہام خانہ پادشاہ گردید و پادشاہ
 داخل حرم سہر سلاطینے گشتہ در لہو لہو بہ حرکات لغو و نامناسب انہماک و وزید و میرزا بخت خان بمقتضاسے شجاعت
 رفتاسے مناسب جرأت بہرسانیدہ مازہ مہرچ مہراج علیا گشت و در اندوختن اسباب اقتدار و فراہم آوردن یاران جانثار
 اشتغال نمود و مرہٹہ کہ حسب طلب پادشاہ از خراسانے دویراسے ملک ضابطہ خان برگشتہ بشاہ جهان آباد سے آمد قریب
 رسیدہ درخواست مطالبہ باوہ از حد و تکلیف مالا یطاق آغاز نہاد پادشاہ در سبب فکر افتادہ استعانت میرزا بخت خان
 بردا و از فرط شجاعت دلالت تبادیب حکو شمال بجاہ بدسگال نمودہ سہر انجام این ہمہ امور گشت و از ستر سیردن شافہ
 مسکرات است بعد تعاریف متین باوجود ولت فرج بہ تیز و آویز پردختہ ہر بار در کارزار غالب آمدہ

ذکر دراندازی امر التفاق پیشہ فیما بین نجف خان بہادر مرہٹہ با عوجاج خراج و خیانت اندیشہ

منافقان حضور مثل عبدالاعلیٰ خان و حسام الدین خان و بہادر سلطان خان محلی ناظر چون از سلطوت میرزا نجف خان بہادر بنا بر شجاعت و جبین و بد دلی خود ایمن نبودند و ظاہر است کہ نامرد با مرد نمی سازد و در فکر استیصال نجف خان بہادر افتاده قاصد مصالحہ با مرہٹہ گردیدند خصوصاً حسام الدین خان ہمیز کہ زیادہ تر از مرہٹہ قریب پادشاہ مستکرہ و منتظر از او بود میرزا نجف خان بہادر پادشاہ را برین خرافت آورد و بہی اطلاع خان بہادر مرہٹہ در کمال انجام مصالحہ را استحکام داد و مرہٹہ ہم چون می دانست کہ ہر چه بہت میرزا نجف خان بہت ہر گاہ او در میان نباشد تسلط بر پادشاہ دارکان جہان آبا ساسے میسر سے تو اند شد ہر چه مرہٹہ پادشاہ و راکارکان نامرد نادان بود بنا بر مصالحت وقت تن در داده قبول نمود و علامہ حضور کہ نظرت بر روح و بارہ حصار شہر ستند واقف بودند حسب الامر یک ناگاہ در ہاکشاہ مرہٹہ را اندرون شہر راہ دادند و مرہٹہ داخل شاہ جہان آباد و کلا سے ادا اوراک شرف حضور پادشاہ نموده در شہر دائرہ ساز شد۔ نجف خان بہادر با صغاسے این خیر متحیر گشتہ خود ہم داخل شہر و در خانہ خود نازل شد پادشاہ کہ محکوم و مطیع حسام الدین خان بود زیرا کہ در مصالحہ با مرہٹہ قرار یافته بود و البتہ شورہ حسام الدین خان میرزا نجف خان تنخواہ کرد و مرہٹہ را فرمود کہ از خان مرہٹہ بگیر و حسام الدین خان کہ ثنایت کینہہ نجف خان بمقتضا کینہت خود داشت و ہم نشیاست دلالت جنیث دیگر کہ عبارت از عبد الاعلیٰ خان باشد خواست کہ بدست مرہٹہ قطع بنیاد نہال عمر و اقبال نجف خان بعل آید و سخنان عداوت افزا مرہٹہ در بارہ آن والاتبار شجاعت بنا کر گفته ہزار کرد کہ ماہ فساد و غشاسے عناد میان شما و پادشاہ نجف خان بودہ و تا زندہ است خواهد بود مرہٹہ ترغیب و تطہیح پادشاہ و در اندازان منافق پیغامہا سے و عید و تمہید بجان مرہٹہ فرستادہ زباز سے تنخواہ در خواست نمود آن بہادر در دیر اثبات جان بر حفظ آب و ہوا نمودہ جو ابہا سے مردانہ فرستاد و تن بکلت و خواری سے نداد چند روز آمد و رفت سفر او در میان ماند و میرزا نجف خان با مسدود سے از ہما ہما موافق کہ زیادہ از سہ ہزار مدکس با او ناماندہ بودند مستعد جان بازی نشست و عجز و بیوفی را در ول خود راہ نداد چون سردار مرہٹہ دید کہ میرزا نجف خان شجاع بے نظیر و ہراسے حفظ آب و ہوا سے خود در جان با صحت و لیر است تحصیل زیرا کہ بگفتہ عرض گوین از و گمان بود اما گمان ندارد اگر کاوش سے زیادہ بعل آید کار بقائے سے انہما بد و تا ہزارا کشتہ نشوند بر او دست نمی توان یافت و دانست کہ آرزون چنین کسی از اہلیت دور و اگر چشم زخمی باورشہ جیف است بنا برین پیغام ملاقات با کمال احترام دادہ و بعد موافقت خاطرش را مطمئن ساخت میرزا نجف خان بنا در خود را مع رقبا دلاور بسلاح و سیراق آراستہ بہیت مجوسے منبکر مرہٹہ رفت تو کبھی سردار بجز اطلاع تا بیرون سہرا پردہ ہا سے خود مرہٹہ سے استقبال نمودہ نجف خان بہادر را دید و بعد معالقبہ با احترام نام آوردہ و مرہٹہ خود نشاند و مرہٹہ ہم ہند خواستہ بتقدیم رسانیدہ انہما و افراس و خانہا سے طبوسات لغیبہ و جواہر گران بکاش نمودہ خوشنود و گردونہ

تمتہ احوال ہراسر احوال میر قاسم خان معروف بعالی جاہ و انتقال او از دنیا با حال تہاہ

میر محمد قاسم خان در ملک افغانہ معروف بروہیلہ رسیدہ در سایہ عواطف انہا آرمید و زمانے چند در انجا گذراند اما لذت و لذت خود کہ بدگمانے با خلق خدا و ارادہ آید اسے ہر کیے از رقادداشت در ان فلاکت ہم باز نیامدہ بر جان و مال خود

میر بود چنانچه میرزا شمس الدین هم در گرفتار سے او بر حمت خدافت و صندل علی خان ناظر حرم سسر گنودر اگر بشیر و کجورگی
 و علانی کی به تقدیم رسانیده با آنکه کد سناخته اسیر س او به بیت استر دفته بود برگشته در هنگام اقامت او به کو به پناز سجدتش رسید
 گمان آنکه اگر مانسے نداشت چرا از که برگشته آمد ریخاند و تا بود همین حال دشت چنانچه علامان و ملا زمان قدیم نوزده نیا چارسے
 ترک یاری او نموده بر خاسته رفتند و خود از از تر چینیڈے ملک افغانه بر خاسته پیش رانا گنبد رفت و از آنجا ملک رنجوتیه
 اتغالی نمود و از آنجا در جوار مابین اکبر آباد و شاه جهان آباد آمدہ اقامت گزید و بعد چند سے در کمال فلاکت و پریشانی
 روز نور ملک عقی گزید

ذکر شکر کشیدن مرہٹہ برضا بطہ خان حلیت نجیب الدولہ
 افغان و احتلال پذیرفتن اوضاع و محض قدرت شاہد اوندیزین سلطان

چون صحبت میان نجیب خان و مرہٹہ گرفت و اتفاق و اتفاق و اتفاق گرایند و اسے پادشاہ و نجیب خان بجا در
 و مرہٹہ بر مرہٹہ برضا بطہ خان و اشتراع ممالک از دست افغانان قرار گرفته با اتفاق ہدیہ گزرم مذکور جزم نموده نہضت کردند
 یا پادشاہ و مرہٹہ در جنگ میدان صرفندیدہ سکر تال و قلند غوث گدہ براسے اقامت خود مع افواج بیار است و برادران
 خود را از طرف گنگا در محالہات جانہ پورندینہ وغیرہ برگجات مع بعضے افواج بنا بر ارسال رسد گدہ شتہ ناموس عیال
 خود و پدر اینز در قلع آن طرف گنگا گنبد اشت و در سکر تال مستعد افونشت مرہٹہ و میرزا نجیب خان پادشاہ را بدو شتر
 شاہ جهان آباد گدہ شتہ خود شتر خرا میدند و مجاہدہ سکر تال برداختہ زمانے ممتد در جنگ گذرایند چون عمرہ برضا بطہ خان
 در قلندنگ گزید و خبر یافت کہ گنگا بر اکثر معا بر پاسے آب گشتہ قابل عبور افواج است بسرداران اقوام خود مثل حافظ رحمت
 و اولادش و اولادہ و ندسے خان و فیض امیر خان پسر علی محمد خان و دیگران نوشته تا کید نمود کہ تاہ
 گنگا اطلاع نہارد اگر قبل از آگہی اور رسیدہ باستحفاظ معا بر کوشند ممکن است کہ ما ہم محفوظا سیم و شمارا ہم مدد ر دست اینہا
 نرسد و اگر دستگے نمودہ آید و مرہٹہ را پاسے گنگا معلوم شد ملک آن طرف گنگا محفوظ سے تواند ماند و سیر گاہ کار من تمام شود
 بر شاہم بقانہ خواہند نمود پایان کار دیدہ زدہ باید رسید سرداران مرقوم سخن مرہٹہ خان را درست دیدہ ہر یک مع فوج از جا
 خود چپیدہ با فانت و عداست مرہٹہ خان در رسید مرہٹہ خان زیر قلند سکر تال بل گشتہا بستہ راہ آمد و شد آن طرف گنگا
 و وصول گاہ و دنیا س ہا کولات گدہ شتہ بود از راہ پل مذکور عبور نمودہ با سردار انیکہ رسیدہ بودند ملاقات نمود و با ہمہ
 مشورہ نمودہ سرداران افواج خود را با اندک فاصلہ ہا بر معا بر گنگا از محاذ سے سکر تال سر بالا ثابت و ستے کردہ کہ ملک
 خودش بود سہا کرات و مزاحمت عبور مرہٹہ نشت ایند و افواج سرداران با عانت آمد و راطن مابین سکر تال بہان قسم
 با ہجای معا بر نشت ایند مرہٹہ از شاہدہ این حال قیاس پاسے آبی گنگا کردہ در بعضے اوقات بعد صحبت و جو معلوم نمود کہ اکثر ماہا
 پاسے است و پاسے ازین معا بر توان گدہ شتہ دوسہ روز سے بر تقابل زدہ روز سے مع میرزا نجیب خان سوار شو و راہ
 سر بالا گرفتہ از مقابل چند معا بر گدہ شتہ چون سہ فغان معا بر عقب ماندہ را خاطر جمع شد کہ بالا تر سے رود و بغفلت کار گرفتہ
 ہر یکے بکار سے اشتغال نمود و اکثر سے لجا کردہ دیگر براسے ملاقات اجاب ہا و املاط اصحاب رفتہ جا پاسے خود را خالی گدہ شتہ
 و سند و سے در محافظت بود و مرہٹہ مع میرزا نجیب خان بیگ ناگمان عطف عنان نمودہ از محاذات معا بر سے کہ گدہ شتہ بود

دریکے از انہا عنان ریز رسیدہ بدیاری اند میرزا فتح خان بہادر بہر اول آنا بود چون عجلہ مقابل معبر رسیدہ از او کہ بر آمدن
از آب نورد افغانہ اخبار از صحت عاجز آمدن و تیار سے لشکر ناچار سردار بہان فوج کہ مرشد مقابل او عبور دریا میکرد از لشکر بر آمدہ
بامعدو سے از مستعدان جان نثار بولکند سے استا دو دو سہ ہکا دیگر از سرداران کہ قریب از ان معبر بودند با ہدیہ سے از ہر طرف
با عانت اور رسیدند میرزا فتح خان متصل بکنار رسیدہ ہنوز در آب بود کہ سرداران مذکور مع افغانہ ہمراہ سے بدافغانہ پیش آمدند
و گفتند و با ہما سردار اند میرزا فتح خان کہ زینور کہا سے چند پیش رو سے خود داشت علیہ انہا فرمود کہ ہاں جا در دریا اس
شکست نامید در اول شکست ہر سہ سردار افغانہ کہ بدافغانہ آمدہ بودند بچار آمدند چون رو بہیلہ عجب قوس سے شدید الحرس قوی لطمہ میبار
بہر دو کشتہ شدن سرداران مذکور در غارت لشکر و تاراج اسباب ہمدگر افتادہ مال یکدیگر را در رو بودند و بر سرے را بچو ح و مقتول سا
دو سبب بدست آوردہ را غنیمت شمرودہ راہ فرار پیش گرفتند میرزا فتح خان و مرشد ہر ہمین قدر اکتفا نمودہ ہمبگر خود برگشتند اما خبر
کشتہ شدن دو سہ سردار و عبور لشکر مرشد از دریا سے گنگا شہرت یافتہ لجا کہ افغانہ ضابطہ خان کہ متفرق بر معاہر بودند رسید
چون چند بار ضرب دست مرشد کہ با فانت صغیر خگ ہمراہش بود غورودہ بودند تر رسیدہ ہمراہ خود بخود راہ فرار اختیار آمدند و
پیش آمدن خگ و استعمال سین و نشان گریزان گشتہ دست تاراج ہمدگر کت و ندان خبر بکرتال رسیدہ فوج کہ ضابطہ خان
ہمراہ خود بچراست قلندہ داشتہ بود احوال او ہم ہمین صورت شد و خانہ ضابطہ خان را از شرم حضور و خوفین قلیل از مخلصان کہ
ماندہ بودند سلم گذشتہ مال یکدیگر را بغارت بردند و قلندہ را خاسے گذشتہ گرفتند ضابطہ خان حیران و مضطرب گشتہ فتح خان
را کہ بعد از آمدن آن طرف دریا سہاد سے سکتال محکوم داشت بانصراب طلبید او چون قلندہ در آمد احوال بدین منوال دیدہ سلاح
را در کمال حال خود دو ساعت از روز ماندہ فرو ہا ہا سجا در لشکر من تمام میاید با اتفاق یکبار در میدان ہا مرشد جنگیدہ لہزار ہا
ایچہ صلاح و مقدر خواهد بود لعل خواهد آمد ضابطہ خان پسندید و فتح خان بجاسے خود برگشت و در خیمہ خود آمد براسے مشورہ
با مقربان سرداران خود نشست لشکر بالمش شکست و فرار لشکر ضابطہ خان آسگہ یافتہ ہمین عمل اختیار نمودند و ہمیشہ
اطلاع یافتہ فتح خان را آگہی دادند و در ساعتی واحد از فوج او ہم نشانی ماند پس خود را گفت کہ بر او تو با چند سوار بجات
ضابطہ خان رفتہ است اورا باید آورد او بامعدو سے از خیمہ بر آمدہ و سوار اسپ گشتہ تا سر مل رسیدہ بود کہ اورا ہم غارت
نمودند و او با جامہ چاک و بے دستا برگشتہ آمد فتح خان ہم بامعدو سے از ہما زمان ناچار بانصراب راہ فرار گرفت در ہمین
گریز بموضع رسیدہ سے آسودند سیکے از رو بہیلہ ہا را با بقاسے در بیع و شرا منازعے سے رو سے داد رو بہیلہ بر آشفقہ لطف
لشت خانہ بقال رفقہ خانہ اشش را آتش داد و بجز و شعلہ کشیدن آتش در تمام شارع ہیج و سبے ماند کہ از آتش گرفتن و سوختن
عمارات و غارت وغیرہ آفات محفوظ ماندہ باشد شخصے محمد کہ ہمراہ فتح خان بود نقل سے کرد کہ وقت آخر شب وہ ہزار سوار
و پیادہ اتقان مزرع پیدا بچر سے دیدہ گمان نیز با سے مرشد نمودہ لہزان و خاموشی اٹا وہ بود تا آنکہ جو کسب رفقہ خبر
آوردند کہ درختان بید انجیر است آن زمان جو کس وہ ہزار سوار سجال آمدہ ہر یکے براہ افتاد خلاصہ میرزا فتح خان
و مرشد و ملک ضابطہ خان در آمدہ دم در ہما در مایا و سکتہ آنجا و از برادران و عیال و ناموس نجیب الدولہ و ضابطہ خان
بر آورد ضابطہ خان گریختہ پناہ بشجاع الدولہ برد و شجاع الدولہ واسطہ مصالحت میان مرشد و حافظ رحمت وغیرہ افغانہ گردید
و ہمدین ضمن سرداران مرشد را با ہمدگر منازعہ سے دادہ حکم طلب بر سرے از ان روٹا از دکن تا کہ رسید مرشد
مصالحہ بواسطہ شجاع الدولہ مستقیم شمرودہ داعیہ انہراں بطرف دکن معصوم نمود و عطف عنان فرمودہ لطف ہماں آباد مساد و کرو

ذکر گشتن مرسته بک کس و شش نوع عروج نمودن مینزرا نجف خان بحکم خدا و پند انصاری

بعد از آن که سیرز انجف خان سالماً و غنائماً همراه مرسته بکمال کرده فرطت دارا الحلافة شاه جهان آبا و برگشت و مرسته مه اودت بدین
مهم نمود خان مرقوم را پادشاه سپرده سفارش بسیار در باره او نمود و از طرف خود هم بکارهاست نمبر جری این نواح با مور فرود
خود وقت بستر بجانب کس کشید میرزا نجف خان با مستطهار مرسته تقویت یافته تا بعد حصول اسباب اقتدار شده و منقذ و روان
ساخته در دیار سے که مسخر پادشاه چند ان نباشد علم تخیل بر افراز و بنا که علی هذا از پادشاه استاد اکثر چکر است
ترب جو اردار الحلافة و تونع صوبه اکبر آباد که عالی پادشاه سے را مجال مداخلت در انظار تسلط ابلخ جاٹ بنود و خواست
نموده حاصل کرد و فوج لائق بدان یومیه بقدر معاش از مغلسان قلاش و دیگر ارباب تخلص باسید ارتقا بعد اوج علیا سینه
نیجالات مذکوره قاصد گردید چون بجه و وجاٹ رسید پس سورجمل که در ان او ان راه آن دیار و قائم مقام سورجمل بوده دم
اقتدار میرزا فوج گران مع سمر که شش هفت هزار قبا اتم معروف به تنگ با تفنگها سے چقما سے و پانزده شانزده مرتب
توپ لائق جنگ میدان همراهش بود و بعد از آنکه سیرز انجف خان بهادر فرستاد و چو ارکول و جالیس بطرف شارع شاسته اکبر آباد
مقابله زوسے داد چون فوج میرزا نجف خان بهادر تازه رفیق تا از موده بود اکثر سے کوتا سے کردند بعضی جان باز سے
نموده مجروح و مقتول افتادند و بر سواران جاٹ نیز شکستی افتاد و پس پاشنده اما سمر و از آتشبار سے شک توپ بند و
فرست اجتماع با صاحب نجف خان بهادر یعنی داد میرزا نجف خان را هم در بازوسے چپ زخم کوسے تفنگ رسیده خون جاری
گشت خان بهادر مرقوم در پناه پناه نخته که در ان میدان بود نشسته زخم خود را بست و با سمد و سے از سواران و فیل اشان
که متصل بان مکان استاده بود فوج جمع گشته تن ببردن داد و یکبار نظر با عانت هیانت ایز سے نموده سپهرا عنان
داده بر صفوف سمر و حمل آورده همیشه دادار بیحال اقبال یا و سے نمود و سمر و را مع اتباع دل اردست
بر جاٹمانه سے اختیار راه فرار اختیار نموده با کمال خطر در رفت و فتح و ظفر نصیب اولیا سے دولت
همین که روی سمر و از میدان گردید هم اسپان نجف خان بهادر که از دور تماشا سے بودند علی الفور رسیده فوج منصور را کثرتی
پدیدار شد و دلها قوسے گشته در تقاب گر نیچگان تماشایه ابل آمد مره از منزه مان فوج جاٹ برین تک و تاز طمه شمشیر بهادران
دلیر گردید و از سپه رنگان عرصه بعید سے با قدام جلادت پیوده سالماً و غنائماً معاودت نمودند میرزا نجف خان بعد ازین
فتح نمایان صوبه دیار سے اکبر آباد از حضور در خواست پادشاه را فایده از اکبر آباد مستور بنود و قلعه آنجا هم در دست جانان
بود اتفاق پیشگان حضور مثل حسام الدین خان و عبد الاحد خان و غیر سما که در سے نجف خان را بدل خواهان بوده اند سندن
بلا عذر و تا مل نوحته فرستادند چون چشم نجف خان مرقوم از خوابان و میدان صبح دولتیش آغاز بود انتظام آنجا بخوبی میر آمد
و طلبه که آبا و نیز طوما و کرا مسخر گشت میرزا نجف خان صلاح حال مال خود در اکثر سپاه و اخصار سرداران رزم خواه دیده دست
از اندوختن زربها بالمر ویردشت و هر چنانچه منل سے شد بطور مردم جامعه دیار سے پیشه بر خفا داده خود هم بقدر حاجت
انچه ضرور بود از ان جمله زربها بر میداشت و بار قاسے خود راه مسادات سے پیود و همین صورت مردم کار و فوج بسیار جمع
نموده بعد از ان بمحاصره قلعه دیک که از قلعه مشهوره جاٹ و در مسانت و متانت شهره آفاق بود پرداخت و مدت این محاصره
امیه او یافته بعد یک سال و دو ماه قلعه مذکوره مفتوح و مسخر و میرزا نجف خان را سر پایه عروج و اقتدار میر گشت و از حضور

پادشاه منصف امیر الامان بانتهال بحیب الدوله و غزل قنابله خان مع خطاب ذوالفقار الدوله امیر الامان با در تالیف شنگ
 یافته بر شهباده رسید و پسر سورجمل که در آن قلعه بجایه پدر بر سر سدراج فرمان رواله و در قلعه دیگر زفته با بحیب خان بهادری و
 سنان و نهان کنش او امان خواه گردید بحیب خان بطور مناسب که تسلط خود هم باشد و اولاد سورجمل را شجاع آتنا نیز با چارگشته معجز
 و اضطراب جو یاسه بمفاسه بیکار نباشد انفصال داده نباشد آشتی گذاشت و آهسته آهسته اسباب حروب و ریاست لایق نشان
 امارت فراهم آورده در سلک امرای دولت و مقتدران نام دار نظام یافت *

ذکر در اولین شجاع الدوله با حافظ رحمت اولاد غلی محمد و دوشاخان و استیصال خاندان روپیل و فغان

شجاع الدوله با سرداران انگلیشه رابطه اتحاد و عهد و پیمان امانت و امداد و در هنگام محاربات که بهر گرا با ابعاد سستی روی
 مستحکم داشت غلبه میرزا بحیب خان بر ضابطه خان و افغانه اتیل بحیب الدوله و جات و غیره تماشا کرده چون با افغانه کینه
 دیرینه داشت حقوق اخلاصها نیکو نسود استرفان پسر علی محمد و عنایت خان بسطرحضرحمت که مخاطب بحافظ الملک بهادری بود
 بامر فراموش نموده داعیه استیصال خاندان و نام و نون ان جمیع آفاغنه جزم نمود و از عماد الدوله که گورنر پیشنگ بهادر
 جلات خنگ استمرج و تعیین و سبب معتبه در جلد و ساعانت براسه کپنی فرموده اذن مکا و به با افغانه در حق است
 گورنر بهادر سرحضرحمت کپنی مامور بود که افواج انگلیشه را از حد و ذمالمک مسخره خود و ملک شجاع الدوله که عبارتست از کرم تار
 و حدود صوبه اوده و آبا و است سبب ضرورت بر خنگ و استزاع ممالک دیگران بیرون فرستد و ملک تازه بر خود شجاع الدوله
 که با کپنی طبیعت بود از دست دیگران استزاع نماید بهین قدر حکم از کونسل ولایت داشت که اگر کسی بر ملک شجاع الدوله بعزم
 استخلاص آید افواج انگلیشه فرستاده مدد او نماید و اگر کسی در ملک بنگاله و عظیم آباد یا اوده مذکوره در آید شجاع الدوله امانت
 و امداد انگلیشیان فرماید و صلحت در این غنان و در کف قناعت آنکه افغانه با الوس خود کو باشد راه و بلا گردان و فدی و قربان
 این ممالک اند هر کسی قاصد این دیار شود ناچار است که ازل با نهاد را ویز و آتنا نیز ناچار بنا بر خود و ارسه سو حراست بخورد
 خویش مدافعه او نماید اما نظر به بعضی فواید گورنر رضی گشته شجاع الدوله را بنگال افغانه مافون افواج انگلیشه را با عانت مامور نمود شجاع
 بحافظ رحمت و غیره بنا بر تمام حجت اول پیغام نمود که سن در هنگام اضطراب و واسطه مصالحه با امر بهبه و شها گردیده مبلغه خطیر از طرف
 خود با و رسانیدم و شمار از دست برد تاراج و حوادث ترک تار با نیدم و مدت سهود که ایصال زرد در آن قدر مدت سهود
 بود منتظر گردید هنوز زرمعین بین نرسیده الحال باید آن زربلا اجمال ادا سازید و الا مهیا سبب بحرب باشد حافظ رحمت
 که مرد هوشیار دور اندیش بود فتح افغانه و غیره اولاد و دند سکه خان و فیض افغانه خان و لد سیکه محمد روپیل و دیگر روسا
 و رئیس زادگان افغانه را یکجا نموده پیغام داد که شجاع الدوله با عتقاد سبب حرب و افواجیکه خود بضا بله فرنگ آهسته
 و امداد و اعانتی که از انگلیشیان خواسته مهیا دارد و داعیه خنگ استزاع ممالک مامور از عهد آتش بار سستی افواج مامور
 او بر آید از جمله متعذرات است بهتر آنکه این بلا را بیدان زد که موجود و در زمین و عوسکی بی جانب دوست از سبب خود
 گردانید و الا برگز از عهد بر سخا سبب شجاع الدوله در باطن استماله اولاد و دند سکه خان نموده آتنا را قریب داد و کشته
 که من باشم لکشا که آن خلوت گنگاست کلاسه ندارم شما بخاطر جمع باشید اما اگر امانت حافظ رحمت خواستید نمود در
 او تا هم خواستید بیست ابلهان مذکور طبع زرد و غرور از شور و در افتاده در دادن نزدیک حافظ رحمت از طرف آتنا و دیگران

مشہد گشتہ بود احوال نموده دلالت بجنگ نمودند دیگر جوانان نوحا ستمہ آن جماعہ نیز بجماعت وغرور شجاعت و ہذا دن زہر کا
 موجودہ غدر مذموم تقدیرت پیش آوردہ ترغیب بجنگ و امید و اراعات و وفاقت سے ساختند حافظ رحمت ہر چند نہا نند
 بکہ ہرگز از عمدہ جنگ فرنگ بر نیامدہ آبرو سے مراد و رسید ان ریختہ خواہید گریخت و آلتیارسے افواج فرنگ دود از
 دود بانی خواہد بر آورد چون ظلمہا سے بے پایاں از فرقہ افغان بر معیم و مسافر و اصناف بندگان خداوند مستقیم قہر گذشتہ
 سہنگام انتقام آن رسیدہ بود و عملما برگشتہ موصلت حافظ رحمت در کے ازان استحقاق غضب الہی و زکرت و کار مقابلہ
 و مقابلہ انجا مید شجاع الدولہ با افواج قاہرہ خود و جنرل پارکر کہ سالار شکر انگلیشے بود مع توہا سے بسیار و اسباب بی شمار در ملک
 آنہا رفتہ تاخت و تاراج شروع نمود حافظ رحمت ہر چند تاکید و مبالغات و طلب اولاد و دند سے خان و دیگر سرداران نمود
 بمو امید کا ذبح ہستال نمودہ از بعضے جاہانڈک فوج و از بعض دیگر فقط وعدہ آمدن عنقریب سے رسید تا آنکہ شجاع الدولہ نہایت
 مستصل رسید و حافظ رحمت لا علاج گشتہ چارہ غیر از مقابلہ ندید با جمعیت خود و اتباع و بعض معاوانان کہ کتر از چاہ شصت
 ہزار کس بنود آمدہ نہر سے خشک کہ عمق بسیار و خم و پیچ سے شمار و بر کنار ہا سے صحرا اشمار خاردار و پشت پیش رو گذشتہ
 عقب آن توپ خانہ کہ میرداشت با سلوک چیدہ مستعد محاربہ نشست از یک طرف پلٹھا سے شجاع الدولہ بسر کردے گوارا
 خود کہ کتر سے خواہد ہر بیان دلاہر متحد سرکارش بودہ اندو از طرف دیگر پلٹھا سے انگلیشے بسر کردے گپتانان و سیران ہوشیار بہادر کار زار دیدہ
 از اطراف صفوت افغانہ غیراہ مقابل رہا بہر ساندہ از دریا پدہ عامل گذشتہ شروع لشکر توہا بائین و ضوابط فرنگ نمودند چون چابک دستی
 اینہا درین کار مجرب سے زنیہار است کہ غیر از حفاظت الہی چارہ ندارد و برو رفتن مقدور فوج نامنتظم سے نسق سپہ نیست بل فوج و کتبت
 کہ تالیق ہر بانی سالار جنگ گریز او بر حکم و روان می باشد و ہر کہ اندک انصاف و اضطراب بطور خود نماید از سیاست و نسق سپہدان محفوظ سے ماند
 از عمدہ مقابلہ این فوج جو تاختن ہر آہنا بر سے تو اند آمد افغانہ بی دست و پا گردیدہ کسان بی شمار از ہر اسیان حافظ رحمت و بفرار زیادہ رگرا
 سید کے عار سے شدند لیکن حافظ رحمت با معاد و دوزرقا سے جان نثار شہرتہ صبر و قرار از دست ندان میدان ہوا آرا
 بہ کمال دلاوری سے پایدار سے نمود تا آن کہ گلہ توپ برسینہ اور رسید ہر چند با امر کرن فیکون از سینہ اسل بیرون رفت
 اما از عمدہ آن جان او از صحبت بدن مفارقت جست باقی ماندگان را بعد قتل حافظ رحمت دل از دست رفتہ پامی ثبات
 بر قرار ماند و ناچار راہ فرار اختیار آمدہ بگریختگان سابق لاق شدند شجاع الدولہ خبر طفر یافتن افواج خود شنیدہ از قبیل
 سوات سے فرود آمدہ جبہ شکر گزار سے در حضرت بار سے شجاک عجز و استکانت سود و ہنوز سے سجدہ بود کہ ہر حافظ رحمت
 بریدہ آور و نگار کسا بیکہ اور دیدہ بودند شناسانید چون متحقق شد کہ تانینہ باز سے سجدہ گذاشت و چون سر بر پشت سالار
 برادر زن او خواستہ کہ بستمال خاک از چہرہ او بافتانہ منع نمودہ فرمود کہ این خاک زیب سیما سن است الحمد للہ کہ امروز
 نہ تمام گستاخہا سے بی پایاں ازین جماعہ سفاک سے پاک کہ با پدر من و دیگر مومنین و متردین نمودہ بودند بکام دل کشیدہ
 در ان وقت ضابطہ خان ہم با ہزار نفر از جلہ ملا زمان در ان عرصہ ہمراہ شجاع الدولہ بود و بعد گشتہ شدن حافظ رحمت کہ مشیت ازلی
 با تمام اعمال انجا عہ رفتہ بود ادبار سے پایاں عائد احوال جماعہ افغان گردیدہ ہر اس سے قیاس بردل مغیر و کبیر ان جماعہ
 مستولی شد و تفرقہ تمام در جمعیت و ازدحام آنہا راہ یافت شجاع الدولہ فوج خود را در اطراف و اضلاع محروسہ افغانہ تعیین
 نمودہ یا تنظیم بر ہی ان ملک و حضار ہر در ان آن جماعت بشرط اطاعت و قہر و قتل متردان قرمان و ادچار و ناچار فوج خان
 وغیرہ اخلاف دوند سے خان و محبت خان وغیرہ اولاد حافظ رحمت و فیض اختر خان سپر علی محمد خای معروف بروہیلکہ

ذکر تقریبات مختلفه در دفتر دوم شب افتاده طوما و کرا و اردو من کو بهستان کما تون بعد از آن که از بسے آب و بهوشے
 اتحادیات آمده بودند و اعلیٰ سیر شجاع الدوله نموده باریاب خدمتش شدند فیض افغانان با اعتبار سردار زادگی که پیشتر خان
 است و پدرش در زمان خود اقا سیر حافظ رحمت و دوند بسے خان و غیر هم بود و جمعے را با خود متفق ساخته در و من کو پیشتر
 مذکور بسا و اکثر سیر است آخر بسا طلت روسا سے انگلیشیه عهد و پیمانے براسے خود دست گرفته مافرت و بعضی از
 سیرا سے ممالک افغانه که قریب پده پانزده لکه روپیه حاصل داشت از شجاع الدوله بسا طلت روسا سے مذکور گرفته رانجا
 فارغ البالی بکام و آرام با جماسے سیرا افغانه نشسته الی آلان جمعیت و احتشام سے گذرانند دیگر بیارگان محروم از معاش
 بلکه نابریختن زرد و اموال زلمے متمدن و در کمال رنج و غنا گذرانیدند فقیر اکثر سے از اولاد و عاقل رحمت و دوند سخان
 را در لکنو بعد مرون شجاع الدوله در زمان شروع امارت پسرش آصف الدوله که ذکرش عنقریب التا و امر تکی
 آید دیده و احوال آنها بمشاهده و استماع از معتدین ادراک نموده افضل اثرات جماعه مذکوره محبت خان سیر حافظ رحمت
 برادر صغیر عنایت خان که با شجاع الدوله مخلص و در جنگ عظیم آبا و کیه یا انگلیشیه روسے داد و رفیق و معین شجاع الدوله
 بود مشاهد گشت بحسب صورت و سیرت لیاقت سردار سے دولت مند سے داشت لیکن درین ازان که داژ و سیرے
 فلک سفله نواز سیر تکی کمال رسید و بر آ او و جی که نهایت دون مرتبه او بود مقرر داشتند و فیض افغانان سیر حافظ رحمت
 را ملکی که حاصل او کم از بسیت لکه روپیه نخواهد بود عنایت نمودند حال آنکه او در زمان اقوام خود زیاده بسدک پنج لک
 روپیه درید تصرف نداشت نا قدر دانے و سفله پرور سے این روزگار زیاده بران است که برین عمل تحیر و تاسف
 کرده از جمله دون نواز بها شمرده آید قطعے فلک دون نواز یک حیثیت و دان سیکے هم بفرق سردار و پسر خود
 را که دم گرفت بمشت پدے نداند که دم خرد دارد پدے بر دتا فر از لکه خویش مذجون خوش دید دست بردارد
 بر زمینش زند که خورد شود و خرد دیگر بجایش بردارد و الی اقد المثلکی القصه بعد این فتح گور تر مشنگ بهادر
 از ارباب کونسل شهر لندن که دار السلطنه انگلیشیه است مدتی معاتب ماند که چرا شجاع الدوله درین جنگ تماشات
 نموده اذن داد و انواع باعانت فرستاد و گور نر تو جهات سوره از حسن بیان خود نگاشته برات ذمه حاصل نمود
 و مورد عنایات بیش از پیش گردید

ذکر انقسام یافتن ممالک جماعه افغان مابین شجاع الدوله و میرزا نجف خان

میرزا نجف خان بهادر در بهان آوان از مرتبه تبعیت و کمر سے برآمده با شجاع الدوله رتبه همسر سے بهر ساینده بود شجاع
 که سابق از و کینه با داشت بضرورت با او بنا سے دوستی و رف غناد گذاشته دم از اتحاد سے زد بلکه سے گویند سے از
 نبات خود را نامزد او نموده در تالیف قلب نجف خان بهادر نهایت اهتمام فرمود لیکن نجف خان بهادر بمقتضای
 جو انرد سے و فتوت در مراسم ظاهر سے خود را کمتر شمرده پاسمار سے آداب شجاع الدوله بر رویه قدیمه سے نموده درین
 که بخت افغانه برگشت و مملکت مقبوضه آنها از دست شان منتزع گشت بر خه ازان ملک بابت نجیب الدوله از دست
 ضابطه خان و غیره اولاد او درید تصرف نجف خان باعانت و شراکت فریبته پیشتر درآمده بعضی ازان این طرت گنگا
 نعتق بلک سله سیر خان و حافظ رحمت و غیره بسیمت شماسے گنگا بود مثل چاند پوزندینه پته گده و غیره اکثر ملک اتو

طبرستان جزوی و منزه گنگا بود مثل یابده نوسهارن پوریا و امثال ذلک و آنچه در دست حافظ رحمت و اولاد علی محمد سید
 و اخلاص دوند سے خان بود و دیرین و لا تبصر شجاع الدوله و زائد آن ہم ہمیں قسم کہ نفس طرف شہ تی و شہا سے گنگا مثل
 سجد و سجدہ اودہ مثل شہا جہان پور و برسی و انولہ و تلہ دین گڈہ ویداون وغیرہ و نصفش میان دو آبہ گنگا و جہا
 سنبل و مراد آباد و امر وہ و بعض مثل کانس گنج و دریا گنج و بلدی گنج کہ از مملکت سابق نگیں بود و بعد صفدر خنگ از
 دست احمد خان نگیں متزع گشته بنایت صفدر خنگ و مقصد تصرف مرشد رفتہ بود و دیگر ملک مقبوضہ مرشد کہ بعض
 و استصال جماعہ مذکورہ کہ از دست احمد شاہ ابداسے از نواح پانی پت روسے داد و در سہ مقبوضہ الاثر و الطاقہ
 شد این ملک را حافظ رحمت و احمد نگیں و اولاد دوند سے خان و نجیب الدولہ حسب الامر ابداسے با ہم نیت نمودہ
 ہر یکے جائے کہ از دست خود داشت ذوالفقار الدولہ میرزا نجف خان بہادر غالب خنگ سہرا انفصال تحیم مملکت
 ہر قومہ عازم خدمت شجاع الدولہ گردید چون بحضور رسید داخل ممالک مذکورہ و اقصیہ از جملہ ملک نجیب الدولہ آئے
 این طرف گنگا مثل پانڈ پور ندینہ و پتہر گڈہ وغیرہ بود شجاع الدولہ دادہ قدوسے از ملک نگیں و حافظ رحمت و ندی خان
 کہ اتصال بصوبہ اکبر آباد شاہ جہان آباد داشت خود گرفت و عدد و قلم رو بہ و منتقم و محقق گشته ضابطہ خان را نجف خان
 نہاد را از شجاع الدولہ رخصت و پانڈ و مشمول عواطف گردانیدہ بہر اسے خود گزید و بنا سے و داد و اتحاد بہود و موافق
 از طرفین ہتھ کام یافت لہذا از ان نجف خان مرض گشته ملک اکبر آباد و حدود بلاد خود آمد و شجاع الدولہ نظم و نسق
 ممالک روہیلہ شتعال و زریں درین ضمن اسباب انتقال شجاع الدولہ از دارغور و بزمان خداوند بلے مانند مہیا گشته
 و ملی در بندران کہ خیار کش گویند بہر سید و بعد چند روز منفر گشت چون مرضے است مشہور و ہم ہلاکت در ان احد
 مغنون نے شہود پروا سے از ان بکرہ بطوریکہ معروف است جراحان ملازم از سندیان و ارامنہ و بعضے فرنگیان کہ از تہا
 ملازم سرکار پادشاہ سے و معتد بلیدہ بودہ اند و او سے نمودند تا آنکہ آہستہ آہستہ افزود و شجاع الدولہ و ہم نشینان
 اورا تشویشے مارض گشت عجب آنکہ این جراحات چنین ہتھار یافت کہ شجاع الدولہ با دخر حافظ رحمت داعیہ خلوت
 نمودہ اورا پیش خود خواندہ او از فرط غیرت و شدت جہالت کہ در طباع لشوان خاصہ زہامی افغان سے باشد چاہو
 مخفی با خود پر دہنگام کشف عورت در انجا زدہ مجروح ساخت و آن چاقورا بنر سہر آب دادہ بود لہذا رو بہ ہی آرد
 با آنکہ این سخن مطلقا اصل نہ داشت و محض غلط بود اما بمرتبہ شہرت یافت کہ الی الان بعض کان ہمیں می دانند
 و علت مردن سے شہنا سند القصبہ کہ شجاع الدولہ مصغری احوال ارادہ سعادت بخانہ خود در ضمن آباد کہ مرکز دولت
 او و بنا ہادہ عید ماد سے او بر بان الملک است و اتام و اکالشی او نمودہ فرمود و بسوار سے ناسے آئینہ را سے
 گویند و میرزا سعادت علی ملک دوسے خود را بہ نیابت در انجا گذاشتہ سیدے بشیر حبشے را کہ عمدہ ارکان دولت بود
 مانانیت و اتالیقی او معین نمود و خود با و اول کو بعض آباد سیدے

ذکر انتقال نمودن شجاع الدولہ بادل پراحت و ملوک یاقین اصف الدولہ و میرزا امالیش و بہارہ

پہاز سے شجاع الدولہ یو مانیو ما اشتدا پذیرفتہ منجر ہادہ سطلانی گشت و چندا کہ اطبان سے ماذق انگلیتہ و ملازمان قدیم
 و جدیدینش در تدابیر و صلاح مزاج و معالجات مرض کو شہید ندسود سے نداد بہر خدمت بقتضا آید کہ مہ لایسا خون ساعد

ولایتی قدرتوں کے توجہ سے تو اندنوں کو اپنا چوں ایزد تقاسے حدود ہر امر سے راوردینا برسی از سبب
 گذشتہ بعضے ازان جلا و برسنے نفع سے باشند از جملہ اسباب خفیہ ہم گاہے بعضے در نظر ہوشیاران تبصر جلوبہ گر
 سے گردد و خصوصاً مرگ شیخ الدولہ انچہ بر فقیر متحقق گشتہ بسبب جو ان میرے اور گذشتن از دنیا بادل پر از حسرت
 بعد ازان کہ اسباب افتد از سبب ہر سائبندہ آرزو مند اکثر مقاصد را حمید بود بعضے از اعمال قبیحہ دست سرکار عمدہ و
 وصفات حمیدہ ہمہ ذات جمع و خلق کثیرے از دولت او منتفع بود لیکن دوسہ کار در کمال ترستی از دوسر زودہ ایند
 تقاسے در انتقام بجان عملما اور ابادل پر از حسرت در عین سوجا در زمان بر خوردن از دولت و کامرا نے محروم و مایوس ساختہ
 بد از حسرت با نیر ازان افسوس رہکار اگر داندیکے خودید عمدے با میر قاسم خان ہر چند ہر چہ بر سر او گذشتہ او ہم
 مستحق آن بود لیکن شیخ الدولہ رائے بالیت با کیک پناہ با و برد و بر تقاسے اور اق کلام اسے غمخوار با ضمان
 ایزد قادر توانا و حضرت سید انبیا و حضرت طاہرہ آن سرور و حضرت عباس بن علی بن ابیطالب علیہم السلام مرقوم
 میر خود مضموم نمودہ خاطرش را در حفظ جان و مال و آبرو مطمئن گرداند و پیش خود طلبیدہ دغا سے طاہر فاشے نماید و
 بعد گرفتن زرباسے اور تقاسے نک سحر اش را با خود متفق ساختہ اور مع عیال مقید گرداند و جمیع اموال اور از چوکر
 و اشرفے و انواع اجناس ضبط نمودہ پر کا ہے بر اسے اونگزارد و امیر مقتدر سے را با گم اسے محتاج برابر گرداند
 دوم گمان بد در حق و طیفہ خواران ممالک محروسہ خود کہ شاید در حساب و شمار از لکوک مضاعف خواہند بود و بزودہ یک کلم
 ہمہ را از وجہ معاشش آنا محروم دیومیہ و اراضی و دیہات آنا را ضبط نمود و خلق کثیرے ازان جملہ در خانہ را بغیر
 و ناچارے لبہ بفاقتہ با سے متوائے مردند و برسنے بگداے مبتلا گشتہ اوقات حیات را بفقرو نا کا سے بسر بردند
 ممکن است کہ وہ بیت کس از شایخ مر اسے ترک بے بعضے امور نا شالیتمہ کہ موجب سوء ظن با فرقہ مذکورہ نواند شدہ بودہ باشد
 اگر تبنیہ آن جہانہ منظور داشت بالیتی کہ تخصیص و تحقیق درین خصوص لعل سے آورد و اسے خود آن بود کہ در چنین مواقع
 کمال انعامن میفرمود چہ سلاطین و حکام غل اشتراند چنانچہ او تقاسے شانہ روز سے را یہ نیک دید میرساند انہا ہم خلق
 الکی کار فرما گشتہ روز سے کسے را مقطوع نکنند سعید سے و لیکن خداوند بالا و لپتہ بعضیان در رزق بریں
 نہ لبست چہ سوم پاس عرض و ناموس مردم خصوص اتباع خود کتر میداشت و در ساختن جاہ اسے خاطر خواہ خود در شکر
 بیوت رعایا و ملازمان از ایزد او فرار غریبا پر وہ اسے نمود و چندین بار مردم باین سبب نہایت اندیا افتد جانہ سے بسیار
 کسان مع اموال شان بر باد و تاراج بیلاران و ارباب عمارت سرکار شیخ الدولہ لرقت و ظلم و استیثا قرق مذکورہ
 را غیر از خدا دیگرے شنوا نبود بہر صورت چون کار از مدا و گذشت و امید حیات منقطع گشت نوک پچاز زن و ما در و چاہ
 نمودہ روز چشمنہ تپانچ بیت و دوم سے قعدہ سال ہشتاد و ہشتم از ما کہ دوازدم ہجرت ازین عاریت سدا ہمتال
 فرمودہ علم در کشور بقا زد و بطور تو اتر از صداقت شماران معتبر مسوع شد کہ ہر روز غراسے او در فیض آباد نمونہ محشر و دیداد
 احد سے نبود کہ جرع و قزع نکرده باشد محبت خان خلعت حافظت کہ خوبیا سے او شرح نمی توان داد پیش فقیر نقل سے کرد
 کہ با آنکہ من بر باد دادہ او بودم و ہر چہ از دست او برارفتہ طاہر است باین حال غم انتقال او مرا نحو سے متاثر گشت
 کہ خود دار سے نتوانستم و سیلاب اشک از چشم اسے من جارے بود کہ گویند چنانچہ یوم العاشوراء در بعضے مجالس
 کا ہے اتفاق سے شود کہ کسے بے رقت بنظر آید بہین صورت در تمام محوطہ حصار فیض آباد بود و گمان سے رود

که بیچ کسے بے گریہ و زاری سے بودہ باشد سالی قبل ازین بر پشت یا شافہ آودہ نہ بہر رسید چون پدر و جد او برمان الملک بمرض سرطان مردہ بودند اندیشہ مرض مذکور کردہ مبلغ بیچ لک روپیہ نذر کردہ بعد شفا یافتن ایفلا سے ہمدن و وہ مبلغ مذکور با مانکن مقدسہ فرستاد اما چون اجلیش بہین مرض موروثی سے مقدر بود آخر بہین علت مبتلا گشتہ در گذشت بعد تقبیل و تکفین جنازہ پشاور بطوریکہ در مملکت ہندوستان رواج دارد جمیع تجلات سوار سے اور اما فر ساختہ بر آوردند میرزا سید علی خان و نسلا لا جنگ جلد ہند محمد سہی خان مرحوم کہ برادران زرش بودہ ماند با جمیع ارکان دولت و ملک پروردہ ہا سے او مع عجم ملازمان و رعایا مشایخت جنازہ نمودہ راہ سے پیوند ہنوز تابع گلاب کہ برائے یقین مقرر شد جنازہ ہمش نرسیدہ بود کہ پشاور آمدند او میرزا امام نے را کہ با صحت الدولہ مشہور است ہمناسے جانشینی پدر اضطراب وافر بہر رسیدہ اندیشہ فرو گرفت کہ مبادا بسعی ارکان دولت دیگر نیز از اولاد پدر کش برسد فرمان روا جلوس میرزا آید بنا برین مروت لاجرا بر طاق لسان گذارشتہ سنوہ سلطان خود را نگاہ نمود کہ رفتہ ہر دو خالو ہا سے او میرزا علی خان و سالار جنگ را بتقدیر تمام از مشایخت جنازہ برگردانیدہ بجنوبش آرنند

ذکر جلوس نمودن میرزا امام صف الدولہ برسد جانشینی پدر و بر باد دادن مواد استعداد ریاست و کامرانے و در ہم شکستن دستہ ہا سے فوج و بر ہم نمودن جمیع انتظامات عمد شجاع الدولہ و عروج یافتن میرزا سے طبا طببا برادر زادہ مصطفویا بمرتبہ نیابت کل و بعضے از سفا بہت ہا سے آن بزرگ و دومان

چون محران آصف الدولہ میرزا امامی اعلیٰ خان سالار جنگ رسیدند اول این ہر دو برادر عذر مساکر و حضور عالیان خواستہ انصاف از اثنا راہ مناصبت دیدند بار دیگر مبالغہ تمام طلبہ شد و فرمود کہ خواہی بخواری باید آمد ہر دو برادر مذکور بپوشیدند دیگران احوال برانہنہ ال دیدہ مرض حلت جاشین را فہیدہ با میدیش آد خود بے طلب برگشتند آصف الدولہ بنا بر مشورہ گذارشتہ بتقیح و تقسیم کرنل کلیس کی دیگر از روسا سے انگلیشہ را کہ در خدمت شجاع الدولہ حاضر بودند طلبید و گفت کہ درنگ مناسب نیست مشیت از روی جا سے شد الحال مرا بچہ رسد جانشینی پدر باید نشانیید سرداران مرقوم عجلت را مناسب نمانستہ تسلیم او نمودہ امر تیا سے فرمودند او مبالغہ را از حد برد و عدہ سے مبلغ خطیر و صورت پذیرفتن امرش نمود و انہا دیدند کہ پسرکان شجاع الدولہ ازین ہمسر بہین است و حسب الارث استحقاق جانشینی پدر و در ازنا چہ سے رود بلکہ فائدہ ماند حال ماسے شود دستا برہ اولیستہ اعیان ہوارکان خانہ اش را حاضر فرمودند تقارچیان و سباب نوبت خانہ نیز حسب اطلب او از اثنا سے مشایخت جنازہ شجاع الدولہ بنقارہ خانہ رسید و اعیان و اشراف ملازمان نیز حاضر آمدند و حلت سعادتمند کہ گریا آرزو مند این روز بود بنا و ماسے تمام برسد ایالت جلوس نمودہ ہنوز مردم بے نام و نشان کہ با جنازہ پدرش ماندہ بودند انخراغ از دفن حسب ادنیافتہ بودند کہ صدائے تقارہ شاد ماسے از و میرزا امام نے بلند گردید او برسد فرمان روا سے دشمن گشتہ میرزا سے خان بر آورد زادہ مصطفوی سے خان را کہ میرزا بان خانہ او در عہد صاحب خیرا گیش بود حلت نیابت کل دادہ ہفت ہزار سے صاحب نوبت ساخت و ماسے و مراتب نیز بخشیدہ بخطاب مختار الدولہ سر فر از گردانید رقاسے پدر مثل لرح خان و سید بشیر و غیرہ از مشوقات خویش با یوس گردیدہ ہر یکے بفر خود افتاد ابرج خان بہانہ حصول اسناد از حضور و رسید

ہیاسے وفات و اسکا با بخت خان بہادر حضرت گرفتہ روانہ شاہ خان آباد شد ویدر رفتن خود عنینت شمر و ولید پہل سے تھے دولت
 مع کل افواج رفتن آبا بعلت عدم موافقت با مادر و جدہ خود بطرف لکنو شتافت بعد بیرون رفتن از شہہ مادر خود را بنام و اول
 زبیا سے خزانہ و فرستادہ نہانہ شجاع الدولہ خزانہ را بنا بر مشاہیر و فواد ایشا از زن خود کہ در ہنگام انقادہ سناحد با انگلیشیان و نیز
 ہمہ بدست ہوسے شہرہ نواح کلمات ناخوش بالہ و مادر در میان آمدہ آخر بدادن زومتہ بشہ ط فارغ خطی قبول نمودہ و وصف الدولہ
 ظاہر اسلحہ بجاہ لکہ روپیہ از آمدہ گرفتہ فارغ خطی اخذ اسوال پذیر نوشتہ داد چون میرزا اما سے چند لغز اولنگہ را تقریب خصماض
 دادہ در خدمت نہ میداشت و آنا ہمہ وقت حاضر و چون سایہ در پے اوسے بودند الحال کہ با اختیار خود و مطلق المعنان گردید
 نیز یکے از ان پیادہ ہاے سپید و احطابا و مناصب و خدمات متعددہ و رسالہ چندین صد سواد و پاکلی ہاے جبار دار دادہ
 اقتدار بسیار کمال تقریب بخشید و یکے از انہا را حکومت بیسواڑہ داد اما خود را گویا بد نام گردانید و یکے از کھاران پاسکے خود را
 نیز در مرہ ہمان مردم منسلک گردانیدہ راجہ مہر خطاب داد و جمیع تقرباتش غیر از پوچ و اداسے نیستند بعد چندے بہ لکھنؤ
 در انجا متوقف گردید و پس از زمانے بطرف آنا وہ کہ متہا سے حدود ملک او و و انتر پیدا است رفتہ در حیا م و معیکر مکث بسیار
 نمود و در انجا برادر خود میرزا سعادت علی را مع سیدے بشیر حبشہ طلبیداشت چون حاضر آمدند اول سیدے بشیر را مورد عوافت
 گردانیدہ مافل ساخت بی صیاسے چندے مردم متعینہ اورا ہم مائل بطرف خود ساختہ بود چندے از جامعہ داران رہنمائے اشارہ
 نمود کہ سیدے بشیر را گرفتہ بیا رند سیدے بشیر ساعتے قبل از آمدن مردم بر این ماجرا سے اگنی یافتہ بالعبض مخلصش تخریب
 کہ چہ کند بقبتہ مردم ما مور رسیدند میر بہادر علی سیدے از بنجا سے بارہ دیرینہ رفیق حبشہ مرقوم و متفرق دریا سے خسان
 بکیران او بود سیدے بشیر گفت کہ من تازندہ ام این مردم را بخود مشغول سے در ام و تو بر قسم توانے خود را ازین مملکہ بیرون کن
 و بعض دیگر را کہ اغما و سے بر آنا بود سفارش سیدے نمود کہ دریا از بنجا قلیل فاصلہ دارد بزود سے تا معبرش رسیدہ بشیر را کہ ما و
 سنانک پروردہ او ایم سجد و بخت خان کہ آن طرف دریاست باید رسانید و اسپ سوار سے خود کہ تیار داشت بشیر را بہر سو ار کردہ
 چند کس را ہمراہش داد و گفت تا پاسے دار بگریز دین عرصہ قاصدان رسیدند و پیغمہ بشیر شور شہے بر پاگشت و او درین
 آشوب بدر رفتہ راہ مقصد گرفت میر بہادر علی استقبال مخالفان نمودہ و صحن خیمہ بشیر با کمال فلاور سے سد راہ آنا گردید و داد
 مرد سے در دستگے دادہ تا دم آخر کوشید و تا نصف ساعت نگذاشت کہ سے داخل خیمہ قاص بشیر گشتہ بر احوال او اطلاع یابد
 درین عرصہ اول نصف راہ رفتہ قریب ساحل مراد رسید و مجرور و مجبور دیا نمودہ از حد و آصف الدولہ سالما بیرون رفت و در انجا
 میر بہادر علی شربت شہادت نوشیدہ بسیر کلزار جان خرامید ابدان جویندگان بشیر چند انکہ حبستند اثر سے از ان آہو سے
 سیاہ رم خوردہ نیافتند پس آصف الدولہ نیز از سعادت علی راز علاقہ اختیار کار ملک روہیلہ کہ پدیر سے او مقرر کردہ بود باز
 صورت سنگے را کہ او ہم از عہد پدیر بود اسے سرکار ممتاز بود بران کار مقرر ساخت و اقتدار مختار الدولہ در نیابت بجا سے رسید کہ
 از آصف الدولہ نامے پیش ما ند برادر کلان خود را کہ سید محمد خان نام داشت خطاب اقتدار الدولہ بہادر دہاند و نائب سے دادہ
 دیند و برادر دوسے را کہ معزز خان بود خطاب بنظر الدولہ بہادر دہاند نیابت صویہ الہ آباد بخشید و ہر یکے از اقربا و اصدا سے
 در امر اتب زیادہ از لیاقت رسانیدہ جمیع ملازمان قییم و جدید سے کار شجاع الدولہ و آصف الدولہ را ہم نیابت در عہد خط
 سوسل خود گردانید و برادران و سنے اعمام خصوصاً برادر حقیقے او اسباب امارت مہیا داشتند و کے را مجال تمانہ کہ با او
 دم مخالفت تواند زدہ